

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Proposition

2020/21:100 2021 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2021 års ekonomiska vårproposition 2020/21:100.

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det har gått över ett år sedan pandemin fick fäste i Sverige. Sedan dess är ingenting sig likt. I sjukvården och äldreomsorgen har undersköterskor och läkare, vårdbiträden och sjuksköterskor genomgått sin kanske hårdaste prövning någonsin.

Svenska folket har också slutit upp för att bidra till kampen mot smittspridningen, men för många har det varit tungt. Runt om i landet har 70-plussare och andra i riskgrupp fått avstå umgänge med nära och kära. Barnbarnen har inte kunnat komma på besök. Våra högtider, de stunder i livet där vi kan glädjas med släkt och vänner, har fått ställas in eller firas med de allra närmaste.

Många arbetar eller pluggar fortfarande på distans, inte minst för att skydda och hjälpa alla dem som inte kan jobba hemifrån, och det är många. Jag tänker också särskilt på den generation av ungdomar som nu står på tröskeln in till vuxenlivet. Det är studenter som får tillbringa flera terminer med distansundervisning och elever som har fått stanna hemma nästan halva sin gymnasietid.

Det har varit inställda fritidsaktiviteter, svårt att träffa kompisar och att ägna sig åt allt annat som hör ungdomen till. Pandemin har påverkat oss alla på något sätt, och för många har det varit en väldigt tung tid. Men det har också varit nödvändigt.

Det vet alla som fortfarande väntar på vård eller rehabilitering som får skjutas upp när personalen i sjukvården måste ta hand om covid-patienter. Det vet inte minst alla som har förlorat en nära anhörig, ibland utan att ens kunna ses och säga adjö.

Men pandemins konsekvenser sträcker sig långt vidare än till de rent humanitära. Världsekonomin har drabbats av en av de mest dramatiska nedgångarna i modern tid. För ett land som Sverige som bygger sitt välstånd på handel med andra var det oundvikligt att även vår ekonomi skulle dras med i fallet.

Till det kommer förstås följderna av smittspridningen i Sverige och de åtgärder som krävs för att hejda den. Den har slagit stenhårt mot många företagare och löntagare, inte minst i branscher som kultur, idrott, hotell och restaurang.

Det har blivit särskilt tydligt när smittspridningen började öka igen i slutet på förra året. Då kunde stora delar av vår industri jobba på tack vare att de globala varuflödena hölls öppna. Men för många företagare i tjänsektorn blev läget nattsvart.

Regeringen har sedan i höstas förstärkt eller förlängt i princip alla tillgängliga krisstöd. Det är åtgärder som ger många drabbade det andrum som behövs i väntan på att läget vänder. Nu syns tecken på en ljusning.

Fru talman! Även om olika former av restriktioner och rekommendationer kommer att ligga fast ännu en tid kan vi nu se horisonten bortom corona. Vi har inte nått dit än. Men det börjar komma inom räckhåll, framför allt tack vare vaccinet.

Mindre än ett år efter att viruset först observerades i Wuhan i Kina blev 91-åriga Gun-Britt Johnsson i Mjölby först i Sverige med att få det efterlängtrade sticket i armen. Det är en fantastisk bedrift av forskare över hela världen. Det vittnar också om vad mänskligheten är kapabel till när vi samlas för ett gemensamt mål. Jag hoppas att världens folk och ledare kan dra lärdom av det arbetet när vi ska möta andra globala problem som till exempel klimatkrisen.

Nu arbetar sjukvårdens medarbetare i Sverige under högt tryck för att vaccinera så många som möjligt så snabbt som möjligt allteftersom nya doser vaccin levereras. Regeringen skjuter nu till nästan 2 miljarder för att kunna understödja vaccineringen. Det är mycket pengar, men sannolikt den bästa investeringen i vår livstid.

Varje spruta som sätts i armen är helt avgörande för att rädda liv och hälsa men också för att rädda människors jobb och försörjning. Det gäller för övrigt inte bara här i Sverige utan också i vår omvärld. Så länge viruset sprids någonstans i världen förblir risken hög för nya mutationer.

Så länge nya utbrott riskerar att drabba våra handelspartner hotas också svenska jobb. Därför tar Sverige sin del av ansvaret för global vaccinering och bidrar efter förmåga till internationella samarbeten som Covax. Vi gör det både av solidaritet och av egenintresse. En sak vet vi, ingen av oss går säker från viruset förrän alla gör det.

Fru talman! Bara genom korttidspermitteringen har hundratusentals svenska löntagare räddats från risken att bli av med jobbet. Redan när krisen bröt ut var vi tydliga med att inget land, hur starka statsfinanser det än har, trots detta kan rädda alla jobb och alla företag.

Även om läget på arbetsmarknaden förbättrades något i slutet av förra året är det fortfarande allvarligt, inte minst för utsatta grupper. Arbetslösheten är högre och sysselsättningsgraden är lägre jämfört med före pandemin. Men här finns också skäl att vara optimistisk.

Enligt senast tillgängliga data har Sverige högst andel av den vuxna befolkningen i arbete men också i ännu större utsträckning det högsta deltagandet i arbetskraften. Eftersom jag säkert kommer att få frågor i replikskiften om varför andra EU-länder har lägre arbetslöshet tänkte jag svara på det redan nu.

Att andra länder har lägre arbetslöshet beror i många fall på att människor helt enkelt har slutat att söka jobb, och alltför ofta kvinnor. Söker man inte jobb räknas man inte som arbetslös i statistiken. Vill några av mina meddebattörer förespråka den lösningen på arbetslösheten kan de såklart göra det. Själv tror jag att det är bättre att se till att alla de som i Sverige nu söker jobb också får möjlighet att komma i arbete.

Det gäller inte minst Sveriges unga som i stor utsträckning arbetar i de branscher som drabbats särskilt hårt under pandemin. Men jag tänker också på dem som redan innan hade svårt att ta sig in på arbetsmarknaden, som utrikes födda och långtidsarbetslösa. Vi ska inte få ned arbetslösheten genom att gömma dem i statistiken, utan vi ska få människor in i arbete. Det är precis vad regeringen gör.

Vi lade grunden redan i höstas med en kraftfull grön återstart av svensk ekonomi i budgetpropositionen. Med en tydlig och konsekvent jobbpolitik ska vi rusta människor att ta de jobb som växer fram. Signalen är tydlig. Du behöver göra vad du kan för att hitta nästa jobb, men du kommer också att få stöd och hjälp.

Tack vare höjd a-kassa slipper du oroa dig för att behöva gå från hus och hem, så länge du står till arbetsmarknadens förfogande och tar de lediga jobb som finns. Saknar du den kompetens som efterfrågas får du skaffa dig de kunskaper som behövs. Det kan du göra genom att regeringen har förstärkt utbyggnaden av Kunskapslyftet med ytterligare tiotusentals utbildningsplatser.

Nu tar vi ytterligare ett steg med ett jobbpaket med tyngdpunkten riktad mot ungdomar och dem som har det lite svårare att hitta rätt på arbetsmarknaden. Det är så det fungerar i Sverige: Blir du av med jobbet ska du möta en utsträckt hand, med ett fast grepp att hålla i när det blåser, som leder dig rätt på vägen fram till nästa jobb.

Fru talman! Varje gång en människa går från arbetslöshet till arbete är det inte bara en framgång för den enskilde utan en vinst för oss alla, eftersom jobben är själva grunden till alla andra samhällsproblem som vi vill lösa. Det ska ju sägas: Sverige var inte ett perfekt land före pandemin.

Ett samhällsproblem som fått mycket uppmärksamhet under pandemin är arbetsvillkoren i välfärden. Det är inte mer än rätt. Rimliga löner, trygga anställningar och en hållbar arbetsmiljö är en rättvisefråga för vårdbiträden, undersköterskor och alla andra som vårdar sjuka och ger trygghet åt Sveriges äldre. Det är också en fråga om patientsäkerhet. Men inte minst är bättre arbetsvillkor helt avgörande för att tillräckligt många unga ska söka sig till välfärdsyrken och vara med och bygga ut välfärden när vi blir fler äldre.

Nu pågår en förstärkning av äldreomsorgen i hela landet i form av Äldreomsorgslyftet. För att stötta sjukvårdens medarbetare höjer vi också stödet för att beta av uppskjuten vård och coronarelaterade merkostnader från 4 miljarder till 6 miljarder kronor.

Även om det är pandemi kommer regeringen aldrig att släppa fokus på att fortsätta bekämpa brotten och brottens orsaker. Vi är nu mer än halvvägs mot regeringens mål om 10 000 fler polisanställda. Det arbetet ger också resultat. Därför behöver vi förstärka rättsväsendet med nya tillskott till Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Tullverket.

I Malmö har projektet Sluta skjut visat sig väldigt framgångsrikt. Därför utökar vi det till fler orter för att fler kriminella ska kunna välja en annan bana. Samtidigt skjuter vi till mer resurser för att motverka våld i nära relationer och stötta människor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. För det råder inget tvivel om saken: Vi ska bedriva en kompromisslös kamp mot gängen. Vi ska sätta hårt mot de svarta pengarna. Och inte minst ska vi sätta stopp för den kriminella rekryteringen av våra unga.

Fru talman! Den här vårbudgeten är en budget för jobben. Vi räddar svenska jobb och livskraftiga företag. Det blir mer pengar till alla som sliter i sjukvården, och vi rustar arbetslösa så att alla kan vara med och jobba Sverige ur krisen. Här finns en enorm potential i svensk ekonomi.

Tack vare en ansvarsfull och välavvägd politik kunde Sverige gå in i pandemin med 350 000 fler i arbete, 100 000 fler medarbetare i välfärden och den lägsta statskulden sedan 1977. Blickar vi framåt ser jag en stor potential. Vi har ett innovativt och diversifierat näringsliv som ligger långt framme i klimatomställningen, där vi vet att framtidens jobb finns. Vi har en välutbildad arbetskraft som är mer aktiv i sitt jobbsökande än i något annat EU-land. Vi har också, trots alla krispaket, fortfarande starka statsfinanser.

Tillsammans kan vi bygga Sverige starkare efter krisen. Nu håller vi ut ytterligare ett tag, och sedan, så fort det bara går, ska vi jobba Sverige ur krisen tillsammans och bygga ett samhälle som är starkare och mer hållbart än det var före pandemin.

Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Ja, det var ett besked till Sveriges långtidsarbetslösa: De ska ändå vara glada att de är i arbetskraften.

Långtidsarbetslösheten, fru talman, slår rekord. Det handlar om människor som ett, två, tre, fyra, ibland fem eller sex, år har varit i arbetslöshet. Många av dem kommer från andra länder. Vi vet att bara varannan invandrare som kommer till Sverige kan försörja sig själv. Många gör det – jobbar hårt, ställer klockan varje morgon och går till jobbet – men många gör det inte. Vi har stora integrationsproblem.

Det var tre år sedan regeringens egna experter konstaterade att det måste löna sig bättre för den som har invandrat hit att gå till jobbet jämfört med att stapla olika bidrag. Jag tycker att det är fullt rimligt att man tjänar mer på att gå till jobbet än på att stapla bidrag, men jag tycker också att det är rimligt att man ska kvalificera sig in i de olika välfärdssystemen genom arbete. Vi vet nämligen att en orsak till hög arbetslöshet och stora integrationsproblem är de svenska bidragssystemen.

Därför vill jag fråga finansministern, och jag tänker att det är ganska många väljare som undrar just detta: Varför tycker finansministern att det är rimligt att många nyanlända som kommer till Sverige faktiskt kan få ut mer i bidrag än vad många pensionärer, som har jobbat ett helt liv, får ut?

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det ska inte råda något som helst tvivel om att bor man i Sverige ska man också jobba. Här har regeringen sedan den kom i regeringsställning också lagt om politiken. Vi började med att avskaffa vårdnadsbidraget, vars syfte ju var att människor inte skulle jobba och som vi

vet att framför allt nyanlända kvinnor använde. Vi gjorde om föräldraförsäkringen för nyanlända så att de skulle komma i arbete fortare. Vi har infört en språkplikt. Vi har infört en utbildningsplikt.

Det finns ingen tvekan om hur det ska fungera i Sverige när man kommer ny hit. Är man ung ska man utbilda sig till något av de bristyrken vi har i Sverige och börja jobba. Har man med sig arbetslivserfarenhet ska man snabbt lära sig svenska och börja arbeta. Är man äldre, kanske utan utbildning och erfarenhet, kan man börja med någon form av praktikplats för att på så sätt komma in i arbetslivet.

Här handlar det naturligtvis om att vara tydlig i vilka förväntningar vi har i Sverige – i Sverige jobbar man – men också i vilka krav vi ställer. Därför har de krav, både språkplikt och utbildningsplikt, som regeringen ställt varit viktiga och också gjort att fler sökt sig ut till arbetskraften, inte minst fler kvinnor.

Därför går frågan tillbaka till Elisabeth Svantesson. Nu tog vi bort vårdnadsbidraget när vi klev in i regeringsställning. Men Elisabeth Svantesson vill ju bilda regering med Kristdemokraterna, som har vårdnadsbidrag som ett av sina allra viktigaste vallöften. Sverigedemokraterna har också uttalat sig positivt om vårdnadsbidrag. Hur blir det för de nyanlända och invandrade kvinnorna i Sverige om Moderaterna tillsammans med Kristdemokraterna återinför vårdnadsbidraget?

Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att finansministern inte vill svara på frågan varför nyanlända som kommer hit ska ha högre bidrag än den som är pensionär. Jag tycker att bidragen bör sänkas och att skatten på pension också bör sänkas så att en pensionär får behålla mer. Det är min grundinställning.

Man har lagt om politiken, säger finansministern. Ja, sannerligen! Sverige låg ändå rätt så bra till i arbetslöshetsstatistiken när Löfven satte upp målet om den lägsta arbetslösheten i EU. Nu är vi bland de allra sämsta. Det är rekordnivåer på långtidsarbetslösheten. Ja, ni har lagt om politiken, och det har inte gått så bra.

Man kan inte beskylla vårdnadsbidraget för att det nu snart är 200 000 människor i långtidsarbetslöshet. Finansministern kan dock känna sig lugn: Det kommer inte att komma tillbaka. Men vi behöver en politik som sänker bidrag, ökar drivkrafter och ger människor möjlighet att komma i arbete.

Men lägga om politiken gjorde ni sannerligen. Sju år till på det här sättet så undrar jag var det slutar.

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Den omlagda politiken innebär att trots att vi befinner oss i den största ekonomiska krisen sedan andra världskriget så är det fler som arbetar i Sverige än när Elisabeth Svantesson var arbetsmarknadsminister. Självklart kan man ha synpunkter om att ännu fler skulle vara i arbete, men just som moderat före detta arbetsmarknadsminister kunde man kanske fundera lite på sin historia.

Det är samma sak när det gäller pensionärer. Är det något som den här regeringen har gjort är det att äntligen avskaffa den orättvisa skattekyfta som fanns mellan pensionärer och löntagare och som infördes av Moderaterna. Nu går vi dessutom vidare med ett särskilt pensionstillägg för dem i

Sverige som har jobbat ett helt, långt yrkesliv men ändå har en låg pension. Det var en stor och viktig vinst för oss socialdemokrater.

Anf. 6 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! En dansk garantipensionär får ungefär dubbelt så mycket som en svensk. Sveriges äldre äldre, om vi säger så – från 75 år och uppåt – har lägst inkomster i hela Norden. Sverige har högst andel fattigpensionärer i Norden, och det gäller i synnerhet äldre kvinnor. Risken för fattigdom hos äldre kvinnor är betydligt högre i Sverige jämfört med i våra nordiska grannländer. Samtidigt har vi högst pensionsålder i EU. Det är alltså någonting som inte klaffar till hundra procent.

Om vi dessutom spolar fram bandet, det vill säga extrapolerar i tid, och inte pratar om de nuvarande pensionärerna – 40-talister – utan om 90-talisterna, som förhoppningsvis ska gå i pension någon gång långt in i framtiden, ser situationen än värre ut. Det finns därmed uppenbart ett problem, och om man ska göra det lite enkelt för sig och hårdra det finns det väl i princip tre möjliga lösningar på nämnda problem.

En lösning är att helt enkelt höja pensionsåldern och tvinga folk att jobba längre. Om de vill eller kan struntar man i; man tvingar dem. Det är en av lösningarna.

En annan lösning är att inte göra någonting alls. Man säger åt folk att sköta det själva: "Lös problemet! Vi tar inget ansvar." Det funkar väl det också, men det är inte särskilt sympatiskt.

Lösning nummer tre är att stärka ålderspensionssystemet långsiktigt genom att höja pensionsavgifterna. Det leder till högre pensioner kortsiktigt och långsiktigt, och det är väl rimligen det bästa alternativet.

Min fråga är därför följande, fru talman: Är finansministern beredd att höja pensionsavgifterna?

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! En höjning av pensionsavgiften är någonting som bara långsiktigt skulle stärka pensionssystemet, och jag ser stora problem med pensionssystemet här och nu. Alldeles för många av dem som har jobbat ett helt långt yrkesliv i Sverige har en alldeles för låg pension. Många av dem är kvinnor, som har jobbat kanske i matbESPisning eller som undersköterska.

Därför har regeringen under de senaste åren gjort viktiga insatser för att stärka de svenska pensionärernas ekonomi. Dels har vi avskaffat den orättvisa skatteflyktan, som ju bland annat Oscar Sjöstedt här i kammaren har röstat för att förlänga. Nu kommer den äntligen att avskaffas. Vi har också höjt bostadstillägget och förbättrat för garantipensionärerna. Därutöver har vi nu i år äntligen fått igenom ett särskilt pensionstillägg riktat just till dem som har jobbat men ändå har alltför låg pension, och det var en oerhört viktig reform för oss socialdemokrater.

På längre sikt är det två saker som behöver göras. Den ena rör pensionsåldern. I takt med att vi lever längre och blir friskare behöver vi också jobba längre upp i åldrarna, men det är viktigt att säga att detta ser olika ut för olika människor. Har man som läkare börjat jobba i 30-årsåldern kan man ju lägga på några år till, men har man jobbat som undersköterska sedan man var 20 finns inte samma möjlighet. Den flexibiliteten måste alltså finnas. Det är det ena.

Det andra som behöver göras är tydligt för mig som socialdemokrat: Vi socialdemokrater har gått till val på att höja pensionsavgiften för att långsiktigt stärka hela pensionssystemet.

Anf. 8 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Att det bara löser saker långsiktigt är ju inte riktigt sant. Höjer vi pensionsavgiften stärker vi pensionerna i dag också. De stärks även långsiktigt, såklart, så då blir det ju ännu bättre. Det är alltså inte riktigt sant.

Skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer har ni inte lyckats utrota, Magdalena Andersson. Den är ju kvar. Ni tog bort den med ena handen, men sedan införde ni en skattelättnad enbart för löntagare med andra handen. Skatteklyftan är alltså kvar; den har ni fortfarande inte lyckats reda ut efter sju år. Det är sympatiskt att ni går till val på någonting, men i någon mening vann ni också valet. Det är Socialdemokraterna som leder regeringen, och ni har inte åstadkommit någonting på sju år. Den pensionsgrupp ni tillhör verkar fullständigt dysfunktionell. Den löser ju inga problem, utan om något skapar den problem.

Jag känner mig alltså inte fullt övertygad av finansministerns besked här i dag. Kommer ni att höja pensionsavgifterna eller inte?

Anf. 9 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Om vi socialdemokrater fick bestämma själva skulle vi höja pensionsavgiften. Men Oscar Sjöstedt har möjlighet att fråga alla de andra partier som sitter i Pensionsgruppen vad de tycker om detta, och så får de förklara varför de är mindre entusiastiska över den idén. Jag tycker att det är viktigt att långsiktigt stärka pensionssystemet.

Vad gäller den orättvisa pensionärsskatten kommer den orättvisa skattekllyftan att försvinna i och med de beslut som nu ska fattas av riksdagen. Men jag kan notera att Oscar Sjöstedt två gånger har suttit i den här kammaren och tryckt på ja-knappen för budgetar som har gått igenom och som *inte* har lett till den minskade klyfta som hade varit möjlig om regeringens förslag hade gått igenom. Oscar Sjöstedt har alltså fördröjt detta, medvetet, genom sina knapptryckningar i riksdagen. Det är ett viktigt besked att ge till Sveriges pensionärer.

Anf. 10 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! När riksdagen debatterar budget får vi den mest storslagna retorik och riktigt vassa formuleringar från finansministern. Det är naturligtvis stämmingsfullt här i kammaren, men trots massarbetslöshet sägs ingenting om full sysselsättning.

Jag tyckte mig inte heller höra finansministern ens snudda vid klass. Det är ju som att Socialdemokraterna numera inte vill prata om klassamhället. Jag kan dock lova finansministern att klassamhället finns där. Det frodas och lever, finansministern, och det förstärks av den politik ni bedriver. Därför är det dags att lägga stora skattesänkningar, som har varit pådrivande, åt sidan och kliva in med en politik för jämlikhet – en politik som minskar klasskillnaderna i Sverige. Vi har nämligen sett vilka stora klassmarkörer utbildning eller inkomst är när det gäller hälsan, och under corona inte minst när det gäller sjuklighet och dödlighet. Vi lever olika

länge beroende på vilken klass vi tillhör, och det har inte minst coronaviruset visat oss.

I Sverige ökar ojämlikheten snabbast i västvärlden. Tittar vi på förmögenheterna i Sverige i dag ser vi att de är mer ojämlika än i något annat land i Västeuropa. Vi är i nivå med USA, Brasilien och Sydafrika. Kapitalinkomsterna har också koncentrerats till de allra rikaste. Det går naturligtvis att bryta den här utvecklingen. Finansministern pratar ju gärna om sådant en vecka innan budgetomröstningen, att man behöver beskatta kapital och så vidare, men det är återkommande – och sedan händer ingenting. Det mest rimliga vore att beskatta kapitalet och stora förmögenheter för att göra det bättre för flertalet. Det handlar om sjukvården och om att rusta upp Sverige ordentligt. Vi måste se till att minska skillnaderna i samhället.

Är det inte dags att finansministern faktiskt gör detta?

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Ja, ingen skulle vara gladare än jag om vi kunde göra mer för att minska klassklyftorna. Tony Haddou har helt rätt i att den utveckling vi har sett i Sverige, och även i många andra länder i västvärlden, innebär att de procent av befolkningen som är rikast verkligen har dragit ifrån under de senaste decennierna. Samtidigt har de med lägre inkomster halkat efter, i Sverige delvis på grund av en medveten politik under alliansåren.

Det mest uppenbara att göra vad gäller de rikaste procenten, för att minska klassklyftorna, är att höja kapitalskatterna. Där har vi ju tillsammans med Vänsterpartiet utarbetat ett alldeles fantastiskt förslag, men jag blev hotad med misstroendevotum av högerpartierna i kammaren om jag ens kom med det förslaget till riksdagen.

Det som också är viktigt för att lyfta personer som har lägre inkomster är att säkerställa att vi har en väl fungerande välfärd för alla. Det finns en väldigt stark omfördelande kraft i det faktum att alla barn får en bra utbildning oavsett vilka föräldrar de har, att vi har sjukvård av lika hög kvalitet oavsett inkomst och att man får en bra och trygg äldreomsorg oavsett om man varit direktör för eller suttit i receptionen på ett företag. Det är alltså viktigt att fortsätta bygga ut välfärden.

Även det vi har presenterat i dag är viktigt, det vill säga ytterligare steg mot att fler människor ska komma i arbete. Att människor har ett arbete och en egen försörjning är nämligen otroligt viktigt för att klyftorna ska minska. Det handlar också om den frihet det innebär att ha en egen inkomst och kunna bestämma själv hur man vill leva sitt liv.

Anf. 12 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Få saker är så provocerande som när en socialdemokratisk finansminister säger: Vänsterpartiet har rätt. Driver inte finansministern politik för att kunna kliva in och säga "Så här behöver vi göra" och för att kunna ha ett slags handlingskraft? Det är det som jag efterfrågar.

Hade Sverige haft samma skattekvot som vid millennieskiftet hade staten haft 300 miljarder kronor mer att röra sig med. Det är skillnaden mellan en fungerande och en krisande välfärd, mellan en pandemiberedskap eller en dålig ursäkt, som vi hörde här.

Samtidigt visar pandemin alla de strukturella bristerna i välfärden. Men finansministern har inte funderat särskilt mycket på vad vi ska göra på lång sikt. Då vill finansministern börja betala tillbaka på skulden. Alla de här pengarna till välfärden är tillfälliga. När ska finansministern säkra välfärdens långsiktiga finansiering? Det har vi inte fått något svar på.

Anf. 13 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det var ingen dålig ursäkt. Det var en beskrivning av regeringens politik.

Nummer 1 är jobben. Fler människor ska komma i arbete. Vi ser också att antalet arbetstillfällen har blivit väldigt många fler sedan Stefan Löfven blev statsminister. Det ska fortsätta, så att ännu fler kommer i arbete, inte minst nyanlända, långtidsarbetslösa och ungdomar.

Nummer 2 är att säkerställa hög kvalitet i välfärden. Här har vi kommit med historiska stora tillskott före pandemin. Då var det 100 000 fler som jobbade i välfärden jämfört med när Stefan Löfven blev statsminister. Också nu under pandemin kommer vi med tillskott för att upprätthålla kvaliteten.

Nummer 3 är den rena omfördelningen. Vi har förbättrat för de pensionärer som har garantipension och låga pensioner. Men nu under krisen har vi också både förbättrat sjukförsäkringen och stärkt a-kassan.

Därutöver skulle jag vilja höja kapitalskatterna. Men jag kan konstatera att det inte finns majoritet för det i den här kammaren.

Anf. 14 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Magdalena Andersson, för anförandet!

Jag kan konstatera att regeringen har gjort en del bra saker under den här krisen. Men jag tycker också att det finns en dalande formkurva från regeringens sida. Man har glömt bort en hel del företagare i krisen, och man har infört krisstöd som inte är anpassade efter de branscher som är särskilt utsatta. Inte minst utformningen av permitteringssystemet har varit bra för dem med fasta anställningar, men närmast en utslagningsmaskin för dem som inte har haft den fördelen utan har en svagare ställning på arbetsmarknaden. Det stora problemet har Magdalena Andersson och jag debatterat många gånger i kammaren.

Det blir också tydligt för mig att om regeringen har en dalande formkurva i krispolitiken har man inte ens kommit ur startblocken när det gäller de stora reformer som Sverige behöver inom breda politikområden. Magdalena Andersson var väldigt nöjd i sin beskrivning av hur saker och ting utvecklades. Men det går inte att prata bort problemen ute i verkligheten.

Den långtidsarbetslöshet som nu ökar riskerar att bli en långvarig kris för de personerna, men också för Sverige. Vi vet hur lätt arbetslöshet biter sig fast. Jag hade nog förväntat mig mer nya grepp från regeringen i dag för att visa att man verkligen tar frågan på allvar.

Sjukvården gör mig särskilt bekymrad. Vi vet att vårdköerna till ett första besök i specialistvården fördubblades under regeringens tid före pandemin. Nu har det dessutom varit en tid då vi har varit tvungna att ställa in väldigt mycket vård. Hur ska regeringen klara detta, när man inte klarade vården i ett ekonomiskt normalläge och ett normalläge för sjukvården? Vad är de stora planerna? Hur ser reformerna ut för att vi ska klara att se till att var och en som behöver vård ska få den i tid?

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag delar helt Jakob Forssmeds uppfattning om att långtidsarbetslöshet riskerar att bita sig fast. Därför är det viktigt att vi kommer med åtgärder för att unga, nyanlända och långtidsarbetslösa ska få bättre möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Vi har i dag presenterat ett paket. Men det bygger på en lång rad satsningar som regeringen har gjort under den här mandatperioden men också under förra mandatperioden. De har visat sig ha bra effekt, eftersom sysselsättningsgraden före krisen var den högsta i Sverige på väldigt länge. Den är faktiskt fortfarande högre än när Jakob Forssmed jobbade i Regeringskansliet.

Med det sagt måste vi ändå se till att fler av dem som nu söker sig ut på arbetsmarknaden också kommer i arbete. Det handlar om att ifall man behöver utbildning för att få ett jobb så ska man få en utbildning. Bara i år har vi byggt ut utbildningsplatserna med ytterligare 40 000. Men det var ovanpå den utbyggnad som har skett tidigare.

Om man behöver lära sig svenska för att komma in i arbete ska man lära sig svenska. Där har vi infört språkplikt, för att säkerställa att de som behöver lära sig svenska för att komma in i arbete ska göra det. Och om man har en så svag ställning på arbetsmarknaden att man behöver ytterligare stöd har vi även byggt ut möjligheterna med olika former av extratjänster och andra nystartsjobb. Vi har nu också ett särskilt stöd för funktionshindrade som behöver stöd på arbetsmarknaden. Vi har alltså ett brett paket. Det kan säkert behöva göras mer där.

Vad gäller sjukvården har det i dialogen med Sveriges Kommuner och Regioner varit tydligt – det har de själva sagt – att pengar inte var något som hindrade sjukvården att fungera under förra året, utan det var brist på personal och brist på skyddsutrustning. Det tycker jag är väldigt bra. Men självklart behöver vi titta på hur vi ska bygga ut sjukvården framöver. Det handlar inte minst om att se till att utbilda personal. Där råder brist.

Anf. 16 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det är bra att regeringen har tillskjutit medel, så att det inte har varit en begränsande faktor. Men jag ser inte att regeringen har reformerna för att få bukt med den ökande ojämlikheten i Sverige. Det skiljer väldigt mycket i så kallad sjukvårdsrelaterad dödlighet. Vissa regioner har, beroende på sena diagnoser och sena behandlingar, betydligt högre dödlighet än andra. De skillnaderna har ökat över tid, parallellt med att vårdköerna också har blivit längre. Allt detta gällde före pandemin.

Till det har vi nu lagt en vårdskuld som kommer naturligt av att vård behöver skjutas upp. Regeringen tar inte de strukturella greppen om det. I stället monterar man delvis ned till exempel en sak som skulle kunna bidra, nämligen standardiserade vårdförlopp som är ett grepp för att få mer jämlikhet och för att fler ska få del av de bästa metoderna.

Vad har regeringen för planer för att klara den här stora utmaningen?

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det finns två stora utmaningar vad gäller sjukvården, utöver hur man organiserar den. Den ena är brist på personal. Vi behöver utbilda mer personal. Vi har också kraftfullt byggt ut utbildningarna för såväl läkare som sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor. Möjligheter-

na för att utbilda sig till specialistsjuksköterska är bättre. Men det behövs också fler vårdbiträden. Där satsar regeringen också väldigt stort. Det är alltså en del. Och det här kommer att vara viktigt nu när 40-talisterna kommer upp i 80-årsåldern och kommer att behöva mycket sjukvård.

Den andra utmaningen är att säkerställa att regionerna har tillräckligt med pengar. Det är en tydlig prioritering för den här regeringen. Vi prioriterar resurser till sjukvården och har ökat statsbidragen kraftigt, i stället för att sänka skatten på det sätt som man gjorde när Kristdemokraterna satt i regeringsställning.

Det övriga är vårdens organisering. Där finns mycket att göra. Men en sak är tydlig för mig: Vi kommer inte att få mer vård om vi ser till att privata bolag kan plocka ut hur mycket vinster som helst från våra skattepengar, som skulle ha gått till att vårda de sjuka.

Anf. 18 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Vilket år! Det har varit ett tufft och prövande år för väldigt många. Människor har förlorat nära och kära. Många äldre har isolerats och upplevt en enorm ensamhet. Unga känner att deras liv i många fall har satts på paus. De har inte fått träffa sina klasskompisar, och de som nu ska ta studenten undrar vad som kommer att hända.

Fru talman! Under det här året har vård- och omsorgspersonal slitit hårt och utsatt sig själva för stora risker. Företagare i servicenäringsen och alla deras anställda upplever en enorm desperation, särskilt nu i slutet av pandemin. Många människor har förlorat jobbet under krisen. Visst ser vi någonstans ljuset i tunneln, men smittspridningen är fortfarande stark runt om på många platser. Hur lång tunneln är vet ingen av oss, och vi får nog vara beredda på att det kan ta ett tag till innan vi är tillbaka vid det som vi så gärna vill ska vara det normala.

Tiden har inte stått stilla under pandemin. Ett år har gått, och under detta år har Sveriges övriga problem inte heller satts på paus. Det är nu snart sju år sedan regeringen Löfven tillträdde. Sju år är väldigt lång tid.

Fru talman! För sju år sedan föddes prinsessan Leonore. Det är sju år sedan den stora branden härjade i Västmanland. Jag vet att tyskarna vann fotbolls-VM för sju år sedan. Det gör de väl lite nu och då när det är VM. De är rätt duktiga på det. Och Sundsvallsbron invigdes – för dem av er som ibland brukar åka över den. Det gör jag.

Men det är länge sedan. Sju år är lång tid. Jag skulle kunna sammanfatta regeringsperioden så här: Där utvecklingen borde ha gått uppåt har den gått nedåt, och där den borde ha gått nedåt har den gått uppåt. Arbetslösheten har gått upp. Tillväxten per person har gått ned. Långtidsarbetslösheten har sannerligen gått upp, och sysselsättningsgraden har gått ned. Bidragsbrotten har ökat och gått upp, men tryggheten har minskat och gått ned. Listan skulle kunna göras lång, men under de här sju åren har utvecklingen på väldigt många områden gått åt fel håll.

Vi har debatterat och fattat beslut om många vår- och höstbudgetar sedan dess. Självklart finns det mycket i dessa budgetar som är bra, men, fru talman, de löser inte de allra största problemen. Tiden för undanflykter måste vara förbi. Många av svenskarna är trötta på en svag regering som inte vill ta ansvar, inte ens i pandemin. Man skyller gärna ifrån sig på tidigare alliansregering, på kommuner och regioner, på någon annan. Många väljare undrar ändå vad regeringen har gjort under de här sju åren.

Jag tänker alldeles särskilt på arbetslösheten, fru talman. Utvärdera mig på jobben, sa Stefan Löfven. Det sa han inför valet 2014 när han lovade att Sverige skulle få lägst arbetslöshet i EU till 2020, och vi har utvärderat honom på jobben. I går kom EU-data från förra året. Där kan man exakt se hur det gick. Sverige ligger nu på 23:e plats på listan över hur hög arbetslöshet man har. Det är bara några få länder bakom oss. Vi är alltså bland de sämsta i klassen.

Aldrig tidigare har Sverige haft så många långtidsarbetslösa. Som jag sa tidigare handlar det om människor som var arbetslösa före pandemin. För dem har den vanligaste aktiviteten på Arbetsförmedlingen varit ingen aktivitet. De har glömts bort. De har under en stark högkonjunktur inte fått det stöd och den hjälp som de behöver. Att de står till arbetsmarknadens förfogande är väl för väl, men det ger dem inga jobb om de inte också får stöd och hjälp att komma in på arbetsmarknaden.

Fru talman! Om Sveriges jobbpolitik bara hade haft samma resultat som genomsnittet i EU hade vi varje år stärkt de offentliga finanserna med 42 miljarder. Det motsvarar ungefär 72 000 grundskollärare eller 88 000 undersköterskor. Hög arbetslöshet kostar pengar och tränger undan välfärd. Men vi ska aldrig glömma att mycket viktigare än dessa pengar är det att vi inte glömmet bort de människor som i dag inte har någon anledning att ställa klockan, inte får vara med i fikarummet eller känna meningsfullhet.

Det är alldeles självklart, fru talman, att jobben har blivit fler sedan 2014. Befolkningen har ju ökat med 600 000. Det vore annars väldigt konstigt.

Efter sju år med den här politiken är det uppenbart att arbetslinjen har övergivits och i mångt och mycket bytts ut mot bidragslinjen. Jag konstaterar att jag inte fick något svar från finansministern när jag ställde en fråga till henne om nivåerna på bidrag för nyanlända. Jag hoppas att Sveriges riksdag ska tänka om, för om vi inte förändrar bidragssystem kommer utanförskapet inte att minska som vi önskar.

Fru talman! Under pandemin ser jag också en nonchalans mot en del av jobben. Jag vet i grund och botten att vi alla vill rädda jobb och företag, men när de företag som har det allra svårast inte får de pengar som de har fått löfte om vid pressträffar med januaripartierna måste vi göra mer. Vi får inte ge upp.

Det behöver inte vara så här. Vi behöver inte ha hög arbetslöshet. Det går att göra på ett annat sätt. Man kan först och främst se till att de som behöver stöden verkligen får dem, men man kan också se till att ge rätt stöd och ha en effektiv arbetsmarknadspolitik som vi vet leder till jobb. Man kan ha en politik som sänker skatt på låga inkomster så att det blir mer lönsamt att jobba. Man kan införa ett bidragstak så att det aldrig för någon, som kanske har invandrat från ett annat land lönar sig bättre att vara hemma i stället för att gå till jobbet. Det går att vända utvecklingen.

Det andra stora problem som den här regeringen inte har förmått att ta tag i handlar om tryggheten. Hur gick det med löftet om ett tryggare Sverige? Löfven lovade en historisk satsning mot gängkriminalitet. Det skulle göra Sverige tryggare. Nu har vi i alla fall fått lite draghjälp av den franska polisen, och det tackar vi för.

I Sverige skjuts ändå en person ihjäl nästan varje vecka och det sker en skjutning eller sprängning nästan varje dag. I Socialdemokraternas Sverige känner sig nu var tredje kvinna så otrygg på kvällen att hon inte ens vill gå ut i sitt eget kvarter. Varannan elev i årskurs 9 undviker vissa platser, personer eller aktiviteter för att de är rädda för att bli utsatta för brott.

Det går dock att vända denna utveckling. Det måste inte vara så här. Moderaterna vill införa system för anonyma vittnen, fördubbla straffen för gängkriminella – ja, ni vet att vi har en lång lista som vi har berättat om och lagt fram förslag om här i riksdagen. Det går att ändra utvecklingen. Det går också att se till att polisen får alla de resurser den behöver för att göra sitt jobb.

Medan regeringen värnar straffrabatter för brottslingar men sviker brottsoffren kan man göra tvärtom. En vuxen man som döms för tre våldtäkter ska inte bara få straffet för en. Rabatter hör inte hemma i svensk rättspolitik, fru talman.

Avslutningsvis: Om ett par veckor presenterar Moderaterna sin vårbudget. För oss är det tydligt att det här är ett vägska. Vi har haft sju förlorade år med Stefan Löfven.

Vad är det som ska gälla, bidragslinjen eller arbetslinjen? Ska vi ha ett Sverige med fler ledighetsveckor, eller ska vi i stället se till att den som går till jobbet varje dag får behålla mer av sin lön?

Ska vi ha ett Sverige där vi har så dålig koll på skattepengarna att de till slut hamnar som bidrag hos Iraks försvarsminister, eller ska vi ha ordning på varje skattekrona?

Ska Sverige verkligen vara ett land som har elbrist så fort det blir kallt och blåser lite, eller ska vi se till att det finns fossilfri el årets alla dagar i hela Sverige?

Ska det delas ut amnestier för tusentals vuxna män som inte har asylskäl, eller ska vi någon gång få ordning och reda i migrationspolitiken?

Listan kan göras lång, men skiljelinjerna i svensk politik kan inte bli tydligare. Det här har varit sju förlorade år med Stefan Löfven. Sverige behöver en ny regering.

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det var en lång och intressant exposé över regeringens politik. Jag noterar att det inte fanns några tydliga besked om hur Moderaternas politik ska bli verklighet. Det är intressant, för just nu kommer väldigt motstridiga besked från Moderaterna och deras två samarbetspartier. Kristdemokraterna säger att det är helt uteslutet att förhandla hela statsbudgeten med Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna å sin sida konstaterar helt korrekt att Sveriges statsbudget är en helhet. Moderaterna visar att de inte tvekar inför att använda hoppande majoriteter för att försvaga statsfinanserna med ofinansierade utgiftsökningar.

Jag kan förstå att den sortens agerande är frestande för ett oppositionsparti, särskilt när man inte ens kan lämna besked om grundläggande frågor, som hur man ska bilda en regering. Men den sortens politiskt spel har ett pris. Jag har varit finansminister i över sex år. Jag vet att det är lätt att hitta majoriteter för att öka utgifterna och att det även är lätt att hitta majoriteter för att sänka skatterna. Men om regeringen inte tar ansvar för helheten riskerar underskotten och statsskulden att skena, och så är det bara en tidsfråga innan förtroendet för Sveriges statsfinanser rasar.

Därför vill jag fråga Elisabeth Svantesson hur hon tänker sig att hon ska få plus och minus att gå ihop när hon blir finansminister, givet de motstridiga besked som lämnas av Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Vilken är hennes plan för att inte tappa greppet om Sveriges statsfinanser? Ska hon stå upp för att budgeten ska behandlas som en helhet, eller ska hon göra det här styckevis och delat på det sätt som Kristdemokraterna föreslår? Vilken är planen för att få ihop detta?

Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar finansministern för intresset för nästa regeringsbildning. Jag tror att det är många som undrar och som också längtar efter en ny regering. Sju år av mer av det som är nu – den känslan är jobbig för många av oss. Det är därför vi moderater och andra partier har sagt att vi gärna byter ut Stefan Löfven. Det tycker jag är väldigt glädjande.

Det är också intressant att finansministern är väldigt nöjd. Den höga arbetslösheten är inte något större problem. Otryggheten är inte ett så stort problem. Äldreomsorgen vet jag inte om hon heller tycker är ett så stort problem. Men oppositionen är ett stort problem för Magdalena Andersson.

Vi är partier som vill byta ut Stefan Löfven. Det har vi gemensamt. Alla våra partier kommer att göra allt vad vi kan för att berätta om vår politik. Det är jag helt övertygad om. I dag diskuterar vi regeringens budget, men vi ska fortsätta att berätta om vår politik och varför det är så viktigt att byta ut Stefan Löfven.

Det är ett och ett halvt år till valet. Självklart kommer vi, den regering som bildas, att ta ansvar för Sveriges finanser. Det är alldeles självklart. Det vet jag också att det finns många partier i den här riksdagen som vill göra. Men vi är också väldigt överens om att vi måste få en förändring när det gäller de stora samhällsproblem som Sverige har, såsom otryggheten, arbetslösheten och migrationen.

Därför vill vi bilda regering. Därför kommer jag alltid att hålla fanan högst när det gäller att ha ordning och reda i statens finanser. Det kan finansministern vara alldeles säker på. Finansministern borde ha lite mer problem än att ligga vaken på nätterna och fundera på hur nästa regering ska kunna se ut och hur den ska kunna bildas och få igenom sin budget. Hon borde oroa sig lite mer för alla dem som är arbetslösa.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Det var inte ett svar på frågan.

Elisabeth Svantesson säger att hon ska hålla fanan högt när det gäller att hålla ordning på statsfinanserna. Men det är inte så Elisabeth Svantesson agerar i riksdagen. Det är heller inte så Moderaterna agerat de tre gånger de haft regeringsmakten i Sverige. Alla tre gångerna har de lämnat efter sig statsfinanser i stor oordning. Sedan har vi socialdemokrater fått komma och städa upp.

Vilka är det då som får betala priset? Jo, det är de långtidsarbetslösa som inte får stöd, iva-sköterskorna som inte får kollegor, undersköterskorna som måste springa ännu snabbare och barnen som inte får chans att lära sig det de behöver i skolan.

Frågan är igen: Vilken är Elisabeth Svantessons plan för statsfinanserna? Står hon upp för att behandla budgeten som en helhet, eller ska det göras styckevis och delat på det sätt som Kristdemokraterna föreslår?

Anf. 22 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag trodde att finansministern förstod vad jag sa. Vi värnar ramverket och kommer naturligtvis att fatta beslut om en budget som en helhet. Hur de förhandlingarna kommer att gå till och med vilka de ska ske får vi återkomma till. Det är ett och ett halvt år kvar till valet.

Men jag hör också en underton här. Oppositionspartierna, som är i majoritet här i riksdagen, vilket jag gärna vill påminna om, fru talman, har gemensamt fattat beslut om att stärka äldreomsorgen med 4 miljarder. Det där verkar vara väldigt besvärligt för finansministern. Finansministern har lagt fram ofinansierade budgetar på 500 miljarder på ett år. Oppositionen har egentligen inte så mycket att säga till om där, fast vi är i majoritet. Man kan diskutera demokratin i det. Men när vi lägger fram det här förslaget, som vi ser är så akut för att förbättra omsorgen om de äldre, tycker Magdalena Andersson inte att det är att ta ansvar.

Finansministern kan vara lugn – vi kommer att ta ansvar för statens finanser och komma tillbaka till överskott. Men framför allt ska vi byta ut Stefan Löfven och vända den här utvecklingen.

Anf. 23 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Jag hörde Moderaterna i ett tidigare replikskifte ställa nyanlända mot pensionärer. Jag måste bara säga att det inte är något värdigt eller anständigt sätt att bedriva politik på.

Något som är återkommande hos Moderaterna är bidragstaket. Jag tycker att det kan vara en bra idé med bidragstak. Men för fint folk heter det ju avdrag, som Elisabeth Svantesson känner till. Tänk om vi hade haft sådant – bidragstak för rutavdrag, rotavdrag, ränteavdrag och så vidare! Sluta stapla bidrag på varandra, hette det ju i anförandet.

Men det är inte riktigt den målgruppen Moderaterna vill åt. Ni verkar vilja försämma för dem som har det sämst ställt. Det är klassisk högerpolitik. De som har det dåligt ställt ska anstränga sig mer och motiveras genom att få det sämre. De som lever i överflöd ska motiveras genom att få ännu större överflöd utan extra ansträngningar.

Moderaterna pratar gärna om att nyanlända måste anstränga sig mer, om att utbildning i språk är nyckeln och alla de här bitarna. Att kunna språket är otroligt viktigt, men det gör det inte alltid lättare att få jobb. Otaliga studier och rapporter visar på att diskrimineringen på arbetsmarknaden slår mot människor med rötterna utanför Sverige och framför allt mot nyanlända. En rapport som kom förra året från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering visar hur stor skillnad man gör på namn. De med annat namn än svenskklingande kommer till intervju hälften så många gånger som de med svenskklingande namn.

Varför gör Moderaterna det ännu svårare för människor att komma in på arbetsmarknaden genom att lägga fram sådana här förslag? Vill man skapa jobb får man ju lägga krut på detta och se till att diskrimineringen försvinner.

Anf. 24 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för en mycket klok och bra fråga.

Det var många saker som togs upp i repliken. En av dem handlade om att ställa grupper mot varandra. Jag skulle nog vilja använda ett ord som jag vet att vänsterpartister ofta använder och som även jag ofta använder: rättvis. Jag tycker att politiken ska vara rättvis och legitim.

Politik handlar alltid om att prioritera. Orsaken till att jag tycker att bidragen de första åren behöver vara lägre är dels att man ska tjäna på att ta ett jobb, dels att det inte är helt anständigt och inte helt rimligt att en person som kommer hit i 30-årsåldern kan jobba och få högre nivåer på ersättningar, ganska ofta mycket högre, än den som är pensionär. Det är sanningen som den är. Vår uppgift är att försöka göra saker lite mer rättvisa. Jag tycker att det är en rättvisefråga och en moralisk fråga.

Sedan har nog Tony Haddou missuppfattat vår politik. Det finns ingenting jag hellre vill än att fler ska komma i arbete. Det är därför det är så viktigt till exempel att Arbetsförmedlingen fungerar och att arbetsmarknadspolitiken är effektiv. Många av de insatser som regeringen och samarbetspartierna har fattat beslut om och håller mer pengar över är ineffektiva åtgärder. För att människor ska komma i jobb är det ju inte extratjänster man ska satsa på, utan man ska göra mer av det som funkar. Vi vet att nystartsjobben funkar bra. Vi vet att mer praktikplatser funkar bra. Vi vet vad som fungerar.

Lägg därtill att vi också har förväntningar på människor som kommer från andra länder. De allra flesta gör allt vad de kan varje dag för att få ett jobb, men en del behöver också en morot för att komma vidare och jobba hårdare. Annars skulle ju inte varannan invandrare i Sverige inte kunna försörja sig själv. Vi vet att det går väldigt mycket bättre i många andra länder. Det behövs absolut bättre möjligheter, men också ett bidragssystem som är rättvist och rimligt. Därför tror jag att det vi föreslår vore väldigt bra för svensk arbetsmarknad och skulle leda till att fler tog sig in på arbetsmarknaden.

Anf. 25 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Vi har olika syn på vad rättvisa är. Att ställa svaga grupper mot varandra är inte rättvist. Rättvisa vore att ge pensionärerna mer pengar och att inte sparka nedåt; det vore mer rättvist här. Men så är det hos Moderaterna: Hungriga vargar jagar bäst – eller hur?

När politiken träder tillbaka från sitt ansvar att finna gemensamma lösningar på de samhällsproblem vi har, exempelvis jobben, individualiseras problemet. Då lägger Elisabeth Svantesson all politisk kraft på den person som behöver ett jobb. Det är detta som är problemet.

Här behöver politiken ta allt ansvar den kan. Det var detta min ursprungliga fråga gällde. Då blir ett bidragstak tyvärr att slå som hårdast på dem som har det svårt ställt.

Anf. 26 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Bara så att vi har detta klart för oss – man kan alltså tjäna mer som familj med flera barn på att inte jobba än på att jobba. Det är inte jag som säger detta utan regeringens egna experter.

Jag tycker att vi tillsammans har tagit ett väldigt bra initiativ här i riksdagen för bara några veckor sedan, som vi vet leder till fler jobb. Det går att göra saker tillsammans när man vill förändra.

Jag vill att fler ska få ett arbete; det är mitt absoluta mål. Jag vet nämligen att en egen försörjning är det som kan ge människor frihet och förmåga att verkligen vara oberoende av andra. Det gäller både kvinnor och män. Där kommer jag att fortsätta att lägga mitt fokus, liksom på att se till att bidragssystemen är rimliga och rättvisa.

Anf. 27 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Ganska ofta kan det i politiken vara så att man verkligen är överens om flera parametrar men ändå landar i olika slutsatser. Elisabeth Svantesson har konstaterat att vi är överens om att det är viktigt att så fort som möjligt få ut de stöd som har skapats under pandemin till företagen. Vi är också överens om att vi måste bekämpa den organiserade brottsligheten.

Men det är en sak som Elisabeth Svantesson föreslår som jag inte förstår och därför vill fråga om. Moderaterna och Elisabeth Svantesson föreslår att vi ska införa en rättighet för företag att få sina stöd inom fyra veckor, tror jag att det är.

Vi har fått en rapport om hur det fungerar med de här stöden från Stefan Strömberg. Han slår fast några saker. Det finns personer som med all sannolikhet har koppling till den organiserade brottsligheten som aktivt söker upp stöden och ansöker om dem i syfte att finansiera sin kriminalitet. Han slår också fast att när dessa stöd väl är utbetalade till denna typ av företag är det väldigt svårt, nästan omöjligt, för myndigheterna att kräva tillbaka dem. Kontrollen behöver alltså ske innan bidragen betalas ut.

Med denna kunskap, är det verkligen rimligt att införa den typen av rätt? Det är princip som att skriva ”här finns pengar att hämta” på dörren till Tillväxtverket.

Anf. 28 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Karolina Skog, för en mycket bra fråga! Jag får passa på att berätta att just permitteringsstödet för korttidsarbete är det allra största stödet och det som används mest, och det är rätt kostsamt. Det är helt förundrande att Karolina Skog och övriga partier inte har lagt in en straffbestämmelse i lagstiftningen om det stödet, som gör att man faktiskt kan komma åt skurkarna. Det har ni gjort för omställningsstödet, och det var bra. Men varför har ni inte gjort det här? Vi har föreslagit en straffskärpning, men ni säger nej. Där måste man börja.

Det vi måste förstå just nu är att av de företag som har det allra tuffast – och de är rätt så många – är de allra flesta inte fiffflare. De behöver få sina stöd. Vi tycker att det är rimligt att en myndighet inte ska ha mer än fyra veckor på sig att betala ut stödet, om man inte har fått ansökan prövad. Fyra veckor ska räcka under en pandemi. Allt annat går så fort här och överallt. Det är högst rimligt att ha den inställningen.

Vi har samtidigt under ett bra tag, som Karolina Skog vet, drivit att straffen också ska skärpas för dem som bedrar skattebetalarna. De flesta gör alltså inte det. Man kan alltså göra två saker samtidigt: se till att ha kontrollen och att en straffskärpning införs i lagstiftningen och samtidigt se till att det går fortare. Jag är övertygad om att det går.

Jag är väl medveten om det fusk och bedrägeri som finns, och därför är jag förundrad över att ni fyra inte har lagt in den här straffbestämmelsen och inte stödde det förslag som vi lade fram i finansutskottet.

Anf. 29 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag noterar att Elisabeth Svantesson inte svarar på frågan: Hur ska man, med det system som hon och Moderaterna föreslår, få tillbaka pengar som betalats ut felaktigt till företag? Enligt den utvärdering som har gjorts och den kunskap vi har i dag är det oerhört svårt att få tillbaka pengarna när de väl är utbetalade.

Elisabeth Svantesson har helt rätt i att den absoluta majoriteten av de företagare som söker stöd är legitima och desperata, och vi ska anstränga oss allt vi kan för att de ska få sina pengar så snabbt som möjligt. Men att föreslå en åtgärd som går ut på att man ska dela ut pengar utan att ha en plan och kunna berätta hur de ska kunna tas tillbaka till staten om de söks på felaktiga grunder – jag är förundrad över att ett sådant förslag kommer från Moderaterna. Det är att erbjuda pengar till den organiserade brottsligheten i Sverige.

Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! När man inte kan hantera och sköta de uppgifter man är satt att hantera får man försöka kritisera oppositionen, som gör allt vi kan för att rädda jobb och företag.

Jag svarade ju på frågan: Se till att få in en straffskärpning i den här lagstiftningen; det är inte komplicerat. Det gick väldigt fort när det gällde omställningsstödet. Och se samtidigt till att ha en garanti. Där har du mitt förslag. Det skulle lösa problemen för väldigt många företag och rädda väldigt många jobb.

Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Vår ekonomi, våra företag och våra arbetstillfällen lider fortsatt av sviterna av covid-19-pandemin, för att inte tala om alla de nästan 14 000 människor som tvingats betala det allra högsta priset. Men vad gäller just ekonomin tror jag att det är ett rimligt konstaterande, lite i retrospektiv såklart, att det förmodligen hade varit smartare att satsa ordentligt redan från början, med ordentliga stöd till företagen, inte minst ordentliga skattelättnader, under en väl tilltagen period, än att använda det som varit regeringens modell: att avvakta utvecklingen och i princip månad för månad förändra eller förlänga den ena eller den andra åtgärden.

Detta är absolut bättre än ingenting, såklart. Regeringen och dess samarbetspartier har gjort en hel del vettiga saker; det vill jag ha sagt. Men det har också skapat en osäkerhet och en stor oro hos företagen. Känner man inte till spelreglerna i god tid innan är det av naturliga skäl svårt att agera åt det ena eller det andra hållet.

Det vi sett nu under i princip det senaste året är hur oppositionen, primärt i finansutskottet, har tagit ledartröjan och drivit regeringspartierna framför sig. Jag vill med anledning av detta uttrycka min uppskattning till de partier som uppvisat en konstruktiv ansats och presenterat genomtänkta och realistiska förbättringsförslag under denna tuffa period.

Fru talman! Senast jag stod här i talarstolen kritiserade jag regeringen, och övriga partier också för den delen, för att de godkände ett massivt bidragspaket till företrädesvis mindre ansvarstagande ekonomier i Syd- och Östeuropa på motsvarande 150 miljarder svenska kronor. Den kritiken kvarstår – vi glömmer inte.

Men nu hör vi en socialdemokrati som vill gå till val på att återinföra fastighetsskatten. Då kan vi ställa dessa två saker i relation till varandra. Det handlar om 150 miljarder svenska skattekröner till EU, primärt i bidrag till Syd- och Östeuropa. Året innan den dåvarande fastighetsskatten avvecklades drog den in drygt 13 miljarder kronor från privata hushåll, inte från företag.

Det är klart att väljer man att ge bort skattebetalarnas pengar till andra länder i stället för att satsa på välfärd, trygghet, rättsväsen och inte minst på ålderspensionssystemet här hemma i Sverige, så uppstår givetvis ett stort budgethål som man måste fylla igen med skatt på det allra mesta: plastpåsar, pensionssparande, elektronikprodukter och vitvaror, flyg, kläder, skor och nu senast alltså människors boenden.

Jag tycker inte att det är rimligt, och jag tycker inte att det är moraliskt försvarbart att straffbeskatta människor för att de vill äga sitt boende. Att äga sitt boende ger en känsla av frihet, och det är något som väldigt många människor strävar efter. Det är något som borde uppmuntras snarare än bestraffas. Vi talar om 30 000, 40 000 och kanske så mycket som 50 000 kronor per år i fastighetsskatt för en vanlig medelklassfamilj i en vanlig villa i en vanlig svensk stad. Jag tycker inte att det är rimligt.

Låt mig vara överdrivet tydlig: En röst på Sverigedemokraterna är en röst för att inte återinföra Socialdemokraternas fastighetsskatt.

Jag nämnde skatt på pensionssparande, fru talman, så låt mig få utveckla det lite kort. Vi har ett i grunden underfinansierat pensionssystem. Det är absolut inget fel på konstruktionen av det i sak, utan tvärtom är det i sak väldigt bra att det ligger på armlängds avstånd från den ordinarie statsbudgeten, förutom just den lilla pikanta detaljen att det är fruktansvärt underfinansierat med det tämligen uppenbara resultatet att man får en väldigt låg pension när man blir gammal. Detta är någonting som Socialdemokraterna inte har mäktat med att åtgärda under sju år vid makten.

Det man däremot har mäktat med är att avskaffa möjligheten att pensionsspara privat. Den dörren stängde man igen. Det vill säga att alla människor i arbetsför ålder som inte vill bli fattigpensionärer och har försökt ta ansvar för sin egen pension genom att pensionsspara privat eftersom staten, alltså regeringen, uppenbart inte tar det ansvaret, har nu inte längre möjlighet till det.

Då sa man till dem: Pensionsspara i ett investeringssparkonto i stället, för det funkar lika bra! Och folk lyssnade på det och gjorde så. Därefter höjde man skatten på nämnda investeringssparkonto, det vill säga skatten på folks redan beskattade sparande. Det gjorde man först en gång och sedan en gång till, och nu hör vi återigen från finansministern och Socialdemokraterna att man måste höja skatten på vanliga människors sparande.

Det handlar alltså om folk som arbetar, går till jobbet varje dag, får sin lön, betalar skatt på sin lön och sparar en del av den redan beskattade lönen. Just dessa människor ska få högre skatt på det som de har lyckats lägga undan.

Detta är ju regeringen i ett nötskal: När staten inte förmår ta sitt ansvar och människor försöker göra det själva i stället bestraffar man dem för det. Varför i hela friden ska Sverige ha högst andel fattigpensionärer i Norden samtidigt som vi har högst pensionsålder i EU? Ni misslyckas ju med i stort sett allting ni tar er an! Ni är som en inverterad kung Midas!

Alltså, seriöst, vi måste sluta straffbeskatta vanliga hederliga löntagare och pensionärer för att ni väljer att slänga bort deras pengar till Bryssel och EU och till tveksamma eller till och med kontraproduktiva biståndsprojekt på andra sidan jordklotet. Vi betalar 150 miljarder i bidrag till EU och ytterligare 50 miljarder svenska kronor årligen i internationellt bistånd. Åtskilliga miljarder skattekrönor betalas i bidrag till utländska medborgare i Sverige i arbetsför ålder, som inte jobbar, inte betalar skatt och inte försörjer sig själva och än mindre bidrar till det offentliga.

De skatter som staten tar in från vanliga hederliga svenska skattebetalare ska gå till de behov som vi har här på hemmaplan. Vi har enorma behov på hemmaplan i välfärden och tryggheten, i rättsväsendet och inte minst i ålderspensionssystemet.

Sverigedemokraterna kommer att presentera konkreta besparingsåtgärder på sådant som går till andra staters medborgare för att i stället prioritera välfärden, rättsväsendet och pensionerna i Sverige. Sverige kommer först. Så är det.

Fru talman! Vi minns också regeringens ambitiösa arbetslöshetsmål: lägst arbetslöshet i EU till 2020. Vi ligger inte på första plats, utan vi ligger på femte plats, från botten räknat! Det blev alltså inte lägst arbetslöshet; det blev nästan högst i stället. Och detta hänger intimt ihop med den av regeringen förda ansvarslösa invandringspolitiken.

Bland inrikes födda har vi en arbetslöshet i storleksordningen 5 procent, inte helt långt från målet om lägst arbetslöshet i EU. Bland utrikes födda är det nästan 4 gånger så mycket, det vill säga nästan 20 procent. Ert arbetslöshetsmål är helt enkelt inte kompatibelt med er migrationspolitik.

Fru talman! Vi behöver en ny regering – en ny regering som prioriterar en restriktiv migrationspolitik, återupprättande av lag och ordning i varanda kvadratmillimeter av det svenska rikets territorium, återupprättad välfärd och stärkta pensioner.

Snart åtta år har gått med denna regering, och jag undrar seriöst om ni har lyckats med någonting över huvud taget. Har någonting blivit bättre? Jag tror faktiskt inte det. Som sagt: en inverterad kung Midas.

Anf. 32 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Oscar Sjöstedt stod i talarstolen och sa att skattesänkningar hade varit en bättre metod i krisen. Han glömmer då att den ekonomiska situationen i mycket är tudelad. Många företag går bra, riktigt bra. Det är fantastiskt. Vi ser stora industrisatsningar inte minst i norra Europa. Men det finns också vissa företag som går riktigt dåligt.

För de företag som går bra behöver det per definition inte vara dåligt med sänkt skatt – jag välkomnar det som liberal – men det är väldigt dålig krispolitik. De branscher som har det tuffast – hotell, transporter, besöksnäring och restauranger – behöver kraftfulla stöd för att klara krisen. Det räcker inte med skattesänkningar.

Men faktum är att i SD:s politik och SD:s budget föreslås inga skattesänkningar. I stället föreslår man höjd restaurangmoms med 14 miljarder mitt under rådande pandemi! Detta står i Oscar Sjöstedts egen budget från hösten.

Jag skulle jättegärna vilja höra av Oscar Sjöstedt hur det skulle gå för krögare, servitriser och kockar där ute. Kan inte Oscar Sjöstedt beskriva hur 14 miljarder i ökade kostnader för dessa yrkesgrupper skulle göra det bättre under rådande pandemi?

Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag sa faktiskt inte så, att vi bara ska ha skattelättnader för företagen i stället för andra typer av stöd. Det var inte detta jag sa. Men vi får väl anlita jourhavande stenograf och få besked om det hundra procentigt.

Det är klart att vi måste göra både och. Vi måste ha omställningsstöd, som riktar sig tydligt till de företag som har haft ett stort tapp i omsättningen, i kombination med skattelättnader, men vi ska inte ha enbart skattelättnader som krispolitik, för det klaffar inte bra. Det tycker jag att ledamoten Nordin har helt rätt i.

När vi presenterade detta i höstas hade vi mycket riktigt ett förslag med ganska kraftig lättnad i just arbetsgivaravgifterna under en begränsad period. Vårt förslag var att det skulle vara under det första halvåret, för vi hade en förhoppning om att vaccinationsutrollningen skulle komma igång som planerat eller kanske till och med lite snabbare och kanske skulle vara klar till halvårsskiftet, så att man skulle kunna lätta på restriktionerna. Krogarna behöver då inte ha stängt utan kan ha öppet längre på kvällen och tjäna en massa pengar, och man kan gå på restaurang och sådant. Därför föreslog vi en begränsad period under första halvåret 2021 som en liten lättnad. Sedan var förhoppningen att ekonomin skulle gå igång igen.

Vi får väl se hur det blir. Det kanske var naivt och förhoppningsfullt att tro att den vuxna befolkningen skulle vara färdigvaccinerad redan till halvårsskiftet. Det får vi väl se. Det bestämmer ju inte jag, såklart.

Vi har alltså inte presenterat vårt budgetalternativ som en respons på detta. Vi kommer att göra det måndagen den 26 april, tror jag, så vi får återkomma om andra frågor då.

Anf. 34 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Jag noterade att Oscar Sjöstedt inte med ett enda ord under sin tvåminutersreplik nämnde den skattehöjning på 14 miljarder som SD föreslår för alla restauranger genom en höjning av restaurangmomsen.

Det är vällovtligt att man vill göra andra skattesänkningar. Jag som liberal ser gärna ett sänkt skattetryck, men det är inte det som Sverigedemokraterna föreslår. De föreslår att man ska göra det tuffare, med mindre marginaler, att vara restaurangägare och krögare.

Hur vi ser på utvecklingen kring vaccinationer och annat är en helt annan fråga. Men jag ställer frågan en gång till: Hur tycker Oscar Sjöstedt att en höjd restaurangmoms, med 14 miljarder, för restaurangnäringen mitt under rådande pandemi ska hjälpa de företag som har det tufft nu?

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är klart att det inte är helt olika saker. De hänger intimt ihop. Det är ett faktum att det nu är en otroligt svår period för krögarna, primärt. Det har att göra med att vaccineringen inte är klar. De måste stänga 20.30. De får inte ha öppet längre. När tjänar man pengar? Är det före eller efter 20.30? Ja, det är förmodligen efter. Det fattar vem som helst. Det är klart att sakerna hänger ihop.

Nej, på sikt, alltså i ett normaltillstånd i ekonomin, ser jag inte vitsen med denna typ av momsdifferentieringar, som är att likna vid regelrätta branschstöd. I kris har vi andra typer av mekanismer för enskilda företag och för enskilda branscher. I ett normalläge i ekonomin är jag snudd på allergisk mot dessa påfund: att det är en moms på en bransch, en helt annan moms på en annan och ytterligare en moms på en tredje bransch. Jag är snudd på allergisk mot sådant i normala tider.

Anf. 36 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Ett av de största krisstöden till näringslivet under pandemin har varit möjligheten att korttidspermittera. Det har varit viktigt för att rädda jobben, och alla partier här i kammaren har ställt sig bakom det. Många företag har verkligen behövt stödet för att klara krisen, och det är skattebetalarna som har ställt upp med pengarna.

Ett krav för att ta del av permitteringsstödet har varit att företaget ska ha drabbats av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter. Men en del av de stora bolag som fått miljarder från skattebetalarna i krisstöd har samtidigt ökat sina vinster. De planerar för rekordutdelningar och gör även rekordutdelningar i år.

Vi tycker att detta är riktigt illa. Skattebetalarna bär upp samhället. Sjukpensionären, som vi var inne på tidigare, busschauffören, undersköterskan och alla andra som står för detta och räddar företagen är de som bär upp samhället under en pandemi. De har ställt upp med sina pengar och räddat jobben. Då tar ledningar bonusar och aktieutdelningar. Det är föraktfullt.

Därför tog Vänsterpartiet ett initiativ i finansutskottet för att strama upp dessa regler. Sverigedemokraterna var naturligtvis emot. Tycker Sverigedemokraterna att det har gått helt rätt till? Ska skattebetalarna stå för de rikas aktieutdelningar och bonusar?

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Till att börja med är det inte bara rika människor som får aktieutdelningar. Varenda människa äger ju aktier genom pensionssystemet, och de mår bra av utdelningar där också. Pensionerna blir lägre om de inte får utdelningar.

Men jag ska gå tillbaka till frågan. Det är för övrigt en bra fråga. Det är en intressant fråga och en intressant diskussion.

När vi tog beslutet och arbetade med betänkandet i finansutskottet om möjlighet till dessa stöd, exempelvis korttidspermitteringen, infogade vi detta som ett krav: Man får inte göra stora aktieutdelningar. Eller man får göra stora aktieutdelningar, men då får man inte samtidigt ta del av stöden. Man får välja, så att säga.

Min minnesbild – och jag är nästan 100 procent säker på att jag har rätt – är att alla partier ställde sig bakom det betänkandet. Alla åtta partier i riksdagens finansutskott ställde sig bakom det beslutet i det betänkandet, det vill säga även Sverigedemokraterna. Det är alltså vår linje.

Sedan hade vi ett förslag i ett delvis annat sammanhang om de allra minsta företagen, de som kan nyttja de så kallade förenklingsreglerna. Vi pratar alltså om de riktigt små företagen – i princip enmansbolagen. Det finns ett schablonbelopp i förenklingsreglerna inom 3:12-regelverket. Vanligt folk begriper säkert inte detta, men de som driver egna företag vet exakt vad det handlar om. Man kanske borde undanta dem.

Vi pratar om i storleksordningen 140 000 kronor per år eller vad det nu rör sig om. De kanske kombinerar lön från det egna företaget med utdelning från det egna företaget. Just dem borde man kanske undanta.

Nu pratar vi alltså inte om AB Volvo eller Scania, utan vi pratar om till exempel en målare, elektriker eller rörmokare som driver sin verksamhet i sitt eget namn, så att säga. Den grupp som nyttjar förenklingsregeln om schablonbeloppet i 3:12-reglerna borde kanske undantas, för de har en lite annan verklighet än exempelvis AB Volvo.

Anf. 38 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Wow, det här slog rekord i att undvika frågan. Att i denna kammare i riksdagen, Sveriges högsta beslutande organ, säga att vanligt folk inte förstår detta är helt absurt.

Jag förstår att SD vill undvika frågan, för det handlar om pengar som delats ut till bolagsledningarna och om stora extrautdelningar till aktieägarna. Det har genomförts, och det är alltså rätt enligt SD. Ni röstade ju ned ett sådant förslag.

SD försöker här undvika frågan. Man ska också tillägga att SD inte ens vill att bolagen i efterhand ska kontrolleras i fråga om hur de har hanterat de stöd de har fått utifrån. För SD är det alltså rätt att bonusar höjs och utdelningar görs samtidigt som skattebetalarna ger dessa stöd för att rädda jobb. Sverigedemokraterna gör som vanligt inget åt att de stora kapitalägarna berikar sig på skattepengar. De försöker med en undanflykt om att det drabbar småspararna. Nej, det gör det inte. Nu pratar vi om de stora ägarna, och där undviker ni helt frågan.

Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det drabbar givetvis både små och stora sparare. 3:12-regelverket är komplext. Jag tror, seriöst, faktiskt inte att vanligt folk är väl insatta i detta. De som nyttjar 3:12-regelverket, det vill säga småföretagare, har väl någorlunda koll på det, men det är komplext. Jag försöker förstå det själv, men jag är inte företagare. Det är ett komplext regelverk.

Vänsterpartiet får väl lägga fram bättre förslag. Jag är inte beredd i detta läge att ställa mig bakom förslag för att på olika sätt lägga ytterligare krokben för företag som har det svårt – absolut inte.

Jag tycker absolut att det är en relevant linje. Man måste göra skillnad på elektrikern eller rörmokaren som driver verksamhet i eget namn och i egen firma och på AB Volvo. Man kan inte ha samma regelverk för dem och likställa och jämställa dem. Jag tycker absolut att det är korrekt att tala om dem, fru talman.

Anf. 40 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! När vi nu samlas på vårkanten för att debattera budget går vi inte bara rent meteorologiskt mot ljusare tider. Många människor har fått en första eller till och med en andra dos vaccin mot corona. Och även om vi får rapporter om att det blir förseningar i vaccinelleveranser finns det ett ljus i tunneln. Vi fick häromdagen besked om att man i småländska Kalmar redan är inne i fas 3 av vaccineringen. Det ger hopp, och det ger inspiration.

Coronapandemin har skapat mycket stor osäkerhet för många. Vad Sverige behöver allra mest just nu är därför stabilitet. Vi måste säkra lugn och ro och arbetsro i vården. Företagen behöver förutsägbarhet. Och unga förtjänar att möta en ljusnande framtid.

Centerpartiet har i budgetförhandlingarna varit en garant för jobb, företagande och framtidstro. Sverige måste klara krisen här och nu. Men parallellt med pandemin finns det andra utmaningar som också måste hanteras. Utmaningar tar inte paus. Därför kan vi inte skjuta viktiga satsningar på framtiden.

Den uppmaning som finansminister Magdalena Andersson riktade till företagare på en presskonferens om att hålla i och hålla ut måste också riktas mot riksdag och regering.

Nu är det verkligen läge att hålla i och hålla ut med de ekonomiska stöden. Det kommer att behövas stimulans inte bara fram till dess att befolkningen är vaccinerad utan också därefter för att drabbade företag ska kunna återhämta de skulder man dragit på sig och kunna börja leverera varor och tjänster igen när det är dags att öppna upp samhället.

För Centerpartiet har det varit viktigt att stötta företagen under krisen. Utan företagen stannar Sverige, och just nu ser det nattsvart ut för många av våra företagare. Att vi har kunnat förlänga och förbättra krisstöden har varit avgörande för att ge en viss stabilitet i den jordbävning som många företag genomgår så att de också klarar sig och håller sig på fötter genom krisen. Därför är det naturligtvis också avgörande att stöden betalas ut utan vidare dröjsmål.

Det är också viktigt med åtgärder som sänker kostnaden, vilket ger ökade marginaler och likviditet. Dit hör sänkningen av arbetsgivaravgifter för unga. Vi behöver såklart göra ytterligare åtgärder, både på nationell nivå och på lokal och regional nivå. Många av de fantastiska åtgärder som snabbutbildningar, enklare regler för uteserveringar och mycket annat som kommit på plats snabbt och bra under pandemin måste fortsätta längre än till dess att vaccinationsmålet är uppnått.

Efterdyningarna av pandemin kommer att påverka vår ekonomi länge. Det är därför välkommet att veta att sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga, som vi beslutade om redan i höstbudgeten, kommer att ligga kvar länge. Den toppar vi nu med ytterligare en sänkning över sommaren för att unga som ska få sitt första jobb och som har drabbats skoningslöst av pandemin också ska kunna få framtidstro.

Pandemin har satt fokus på vården på ett sätt som inte gjorts på mycket länge. Det är ett fantastiskt arbete som görs runt om i landet och i regionerna, som hittar lösningar och intensivt jobbar för våra patienter och för att rulla ut vaccinationerna.

Att i det läget, som vissa partier vill, inleda en debatt om vem som ska utföra sjukvård är inte det som vårdgivare och personal runt om i landet behöver. Det som nu behövs är struktur, arbetsro och trygghet kopplat till resurser. Vi avsätter stora summor: 2 miljarder för att hantera den uppskjutna vården och merkostnader, 1,65 miljarder för testning och smittspårning och rejäla resurser så att staten garanterat tar kostnaden både för vaccin och för att vaccinera.

Det är många som har fått sin operation uppskjuten eller läkarbesöket inställt. Det kommer ta lång tid att beta av köerna, men det arbetet måste börja snarast. Därför är det välkommet med rejäla tillskott.

Vi behöver samtidigt också blicka framåt. Det är inte bara coronakrisen som är akut. Även klimatkrisen är akut och måste hanteras. Ska vi klara den gröna omställningen behövs de gröna näringarna. Många har klarat sig relativt bra under pandemin men har stora investeringsbehov. Många bönder står inför generationsskiften, och då kan det vara nödvändigt med stöd för att investera och klara ett mer modernt jordbruk där marginalerna är små.

Andra satsningar med tydligt landsbygdsfokus och omställningsfokus är att vi avsätter pengar för dem som hamnat i kläm i övergången mellan solcellsstödet och det gröna avdraget. Nu ska vi också hitta en juridisk pusselbit för att betala ut pengarna på ett klokt sätt.

Den miljard som vi också avsätter för kollektivtrafiken är avgörande för att upprätthålla trafiken i hela landet. När biljettintäkterna viker är det de linjer som är minst trafikerade och minst lönsamma som ryker först, och det är de linjer på landsbygden som utnyttjas sällan. Att vi nu avsätter rejäla summor – 1 miljard till regionerna för det här ändamålet – är en viktig och stark signal till regionerna att inte dra in sträckningar och turer.

Det finns i vårändringsbudgeten och den extra ändringsbudgeten många viktiga satsningar att lyfta fram. Att mota långtidsarbetslösheten genom fler satsningar på matchningstjänster, vuxenutbildningar och annat är en investering för svensk ekonomi på sikt. Vi stärker rättskedjan betydligt genom satsningar på Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Tullverket och flera andra.

Det jag skulle vilja lyfta fram lite extra är satsningarna på civilsamhället. För de flesta är hemarbete möjligtvis frustrerande för att man inte får träffa kollegorna på jobbet. För andra är hemarbetet en mardröm, när den som slår befinner sig i samma hem som du hela dagarna, när det inte finns en stund på jobbet eller i skolan att fly till.

Vi avsätter nu resurser, för mäns våld mot kvinnor är horribelt och måste bekämpas. Vi avsätter pengar både till det och till barn i utsatta situationer, till våldsutsatta och till människor i särskilt utsatta situationer. Samhället behöver göra allt det kan för att hjälpa dessa människor. De här satsningarna är därför ytterst välkomna.

Jag vill avsluta med att understryka behovet av stabilitet och trygghet i budgetarbetet. Sverige har en tradition, efter budgetsaneringen på 90-talet, med sunda och stabila statsfinanser. Tack vare det har vi nu kunnat stötta branscher, dämpa arbetslösheten och rädda företag.

Jag vill därför varna för en uppluckring av det finanspolitiska ramverket, något som är mycket farligt. Under de senaste åren har en olycklig förskjutning av praxis skett, såsom när Socialdemokraterna bröt ut saker

2013. Vi har också Moderaternas och andras extra ändringsbudget strax innan coronakrisen, något som Finanspolitiska rådet skarpt kritiserade.

Vi står inför stora utmaningar: en åldrande befolkning, investeringsbehov i infrastruktur och rättsväsen och såklart nödvändiga insatser för att återstarta ekonomin efter pandemin. Tar inte riksdagen ansvar för ordning och reda i ekonomin banar det vägen för ständigt ökande utgifter och en skenande statsskuld. Den dyrköpta läxan lärde sig Sverige under 90-talskrisen. Att då redan 2021 glömma dessa viktiga lärdomar hotar också den långsiktiga förstärkningen av välfärden som jag vet att en bred majoritet i Sveriges riksdag vill se.

Pandemin sätter mycket och många på prov. Det gäller oss politiker, företag, anställda, vårdpersonal och inte minst dem som har drabbats eller till och med avlidit av covid-19. Det är därför jag och Centerpartiet hellre investerar nu än reparerar sedan. Genom trygghet och kloka satsningar kan vi hjälpa, både nu och i framtiden, för det är stabilitet, framtidstro och livskraftiga företag tillsammans med hjältarna i vården som får Sverige på fötter igen.

Anf. 41 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det var en intressant liten uppläxning, kanske man kan säga, av ledamöterna i finansutskottet. Jag kanske kan ge en liten läxa om demokratins spelregler: Om man har en minoritetsregering och ett underlag som också är i minoritet kanske man ibland ska lyssna på majoriteten. Jag ska dock inte ställa någon fråga om detta.

Det här året har, som Rickard Nordin var inne på, varit väldigt tufft för väldigt många företag. När pandemin slog till gick ekonomin rakt ned i källaren, och då drabbades i princip alla. Många företag har sedan gått väldigt bra, men de mest drabbade näringarna är ju servicenäringarna. Ju längre tiden går, desto tuffare har de det naturligtvis, för om det var tufft redan i maj förra året har restriktioner och annat gjort det ännu tuffare nu.

Moderaterna har drivit på för olika stöd. Vi har också tagit fram stöd. Jag var väldigt glad exempelvis när riksdagen i juni förra året ställde sig bakom Moderaternas och andra oppositionspartiets förslag om att hitta ett stöd till dem som driver enskild firma. Det var välkommet, för det är många i Sverige som gör det och helt enkelt är lönearbetande företagare. Vi har arbetat konstruktivt för att pressa och trycka regeringen och samarbetspartierna framför oss.

Så kom hösten. Det var någonting som hände då, fru talman. Jag tror att det kanske beror på att man inte räknade med den andra vågen eller att man inte såg den komma. Det fanns ingenting i budgeten om den. Men den kom och med den fler restriktioner, vilket har lett till att det har blivit ännu tuffare för många företag.

Då är det viktigt att vi anpassar de stöd vi har tagit fram så att de verkligen träffar dem som verkligen behöver dem. Det visar sig nu att det till exempel i restaurangnäring och andra näringar är väldigt svårt att kombinera omställningsstöd och permitteringsstöd.

Vi har nu lagt fram ett förslag på riksdagens bord som skulle kunna underlätta detta. Därför vill jag fråga Rickard Nordin om Centerpartiet kan tänka sig att stötta Moderaternas förslag så att det blir mer träffsäkra stöd för dem som har det allra tuffast.

Anf. 42 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Den konstruktiva dialog vi har haft i finansutskottet, Elisabeth Svantesson, dels under Emil Källströms tid – han har varit föräldraledig under det senaste halvåret – dels under min tid, som avslutas i dag, är välkommen.

Det är bra att det är flera partier i Sveriges riksdag som pushar på för stöd till företagarna och som värnar företagarna. De är grunden för att fler människor ska anställas och för att få in pengar till välfärden. Då är det bra att vi också är med och stöttar i svåra tider.

Vi i Centerpartiet har pushat på för ett flertal olika typer av stöd. Jag vet att vi i bred enighet i finansutskottet har kommit överens om flera av de saker som Elisabeth Svantesson nämner.

Det förslag som nu ligger på bordet kommer vi att titta på och analysera. Det finns problem med statsstödet. EU-kommissionen sätter stopp för olika delar, och så vidare. För vår del i Centerpartiet är slutsatsen att det vi kan göra för företagen är också det vi kommer att göra för företagen. Självklart krävs en majoritet för att få göra de sakerna, och det krävs också enighet tillsammans med övriga partier. Men man kan vara trygg med att Centerpartiet är en garant för att stötta företagare som har det svårt och som kommer att ha det svårt över lång tid framöver. Då räcker det inte att bara tänka krisstöd, utan det gäller att tänka på sakerna som sker över lång tid framöver. Det är exempelvis därför vi har sänkt kostnaderna för att anställa människor så att företagarna får lite mer marginaler och lite mer likviditet i sina företag.

Anf. 43 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag tror att många som är hårt drabbade och mycket desperata förväntar sig att Centerpartiet gör lite mer än att pusha på eller slå på en tom kastrull. Ni sitter ju vid förhandlingsbordet, och ni kan påverka resultatet. Alternativt kan ni tillsammans med oss i finansutskottet bilda majoritet och sätta tryck på det sättet. Jag är övertygad om att mer behöver göras för dem som är hårdast drabbade under den sista tiden i pandemin. Vi får inte ge upp på de jobben nu. När vi har stöttat dem ända fram till nu får vi inte ge upp.

För ett halvår eller ett år sedan utlovas ett stöd. Sedan dröjer det månader innan man kan söka stödet, och det dröjer ytterligare månader innan man kan få det. Då finns det ett ansvar att se till att stödet fungerar, och då finns definitivt ett ansvar för att justera och se till att stödet träffar rätt så att så många jobb som möjligt kan räddas.

Jag är naturligtvis glad över att Centerpartiet vill titta över stödet. Jag skulle vara ännu gladare om Centerpartiet sa: Javisst! Det är ett bra förslag.

Anf. 44 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Elisabeth Svantesson och Moderaterna kan vara trygga med att Centerpartiet påverkar i förhandlingarna. Det är tack vare Centerpartiet som det finns så kraftfulla och långsiktiga företagsstöd som nu faktiskt finns.

Fram till halvårsskiftet är stödet förlängt med omsättningsstöd, omställningsstöd och korttidspermitteringar. I två år framåt vet vi att det kommer att vara sänkta arbetsgivaravgifter för unga, och i sommar kommer

ytterligare sänkningar utöver dem. Vi vet att det kommer att bli utbildningsplatser och annat till företag, som skriker efter kompetens.

Centerpartiet är en garant för jobb och företagande i de förhandlingarna och inom januarisamarbetet. Det kan Elisabeth Svantesson vara trygg med.

Anf. 45 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Rickard Nordin för anförandet.

Vilka arbetsmarknadsåtgärder som vidtas när man kliver in i en massarbetslöshet spelar stor roll. Det stämmer att stöden har varit otroligt viktiga.

Centern har utmärkt sig för olika typer av jobb, subventionerade jobb och så vidare. Under Rickard Nordins anförande tänkte jag på att Centern har varit flaggskeppet för rutreformen, som utvärderades av Riksrevisionen senast förra året. Nästan allting slog fel i reformen. Den skulle vara självfinansierad, men den har en offentligfinansiell kostnad på 5–6 miljarder – och den skulle lösa livspusslet. Men så kom det fram att runt 70 procent av dem som köper dessa tjänster inte ens har barn hemma. Den skulle öka företagande och sysselsättning.

Det här blev en dyr arbetsmarknadsåtgärd. Varje tjänst kostar 1,5–2,3 miljoner, och det motsvarar tre till fyra jobb inom välfärden – där jobben verkligen behövs. Är det effektivt med sådana arbetsmarknadsåtgärder? Om man ska få in människor som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden har det visat sig att även icke-subventionerade branscher, till exempel inom välfärden, hemtjänsten, sjukhus, skolor och vårdcentraler, har lyckats bättre än subventionerade branscher.

Tycker Rickard Nordin att det är ett effektivt sätt att arbeta på?

Anf. 46 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Jag har jättegärna en diskussion om rutavdraget, även om det inte alls hör till denna budget.

Jag har svårt att tro att det blir fler arbeten genom att höja kostnaderna. Vi vet att det är relativt höga lönekostnader och höga löneskatter i Sverige i dag. Om vi sänker kostnaderna kommer också fler att efterfråga tjänsterna. Vi vet att det är bra med mer tjänstekonsumtion snarare än prylkonsumtion. Det ser till att arbetena stannar i Sverige. Det ser vidare till att vi minskar utsläppen jämfört med annan konsumtion, vilket jag vet att Vänsterpartiet brukar lyfta fram. Och det gör att fler människor får lite mer tid. Det är förmätet av Tony Haddou att säga att bara för att man inte har barn så har man inte svårt att få ihop sitt livspussel. Det finns många där ute som har det tufft att få ihop sin arbetssituation med till exempel lång pendling eller annat. Det handlar inte om huruvida man har barn eller inte.

För många är rutreformen en frihetsreform. Man har fått mer tid över till annat. Man har till exempel kunnat ta mer arbete, och på så sätt kommer det in mer pengar till statskassan än vad det hade gjort annars.

Rut- och rotreformerna är sätt för människor att kunna köpa tjänster som man annars inte hade haft råd med. Vi vet att det inte är bara höginkomsttagare som nyttjar dessa tjänster, utan det är tämligen många, inte minst pensionärer, som har nytta av tjänsterna, där de kan få saker gjorda som annars inte hade blivit utförda. Det är bra. Frågar man människor är de överlag mycket nöjda med reformen, möjligtvis undantaget Tony Haddou och Vänsterpartiet.

Anf. 47 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag fick inget svar på frågan om att det är en dyr arbetsmarknadsåtgärd. Det är dyrt när tjänsterna kostar så mycket som tre till fyra jobb inom välfärden, där jobben verkligen behövs. Vi behöver bygga ut välfärden ordentligt över hela landet.

Vi kan inte gå tillbaka till hur det var innan corona, utan vi behöver lägga stor energi och stora offentliga investeringar som är säkrade på lång sikt på välfärden. Då är det verkligen slöseri när vi lägger pengarna på exempelvis den här reformen. Problemet är inte så som Rickard Nordin säger, utan i statistiken ser vi att det framför allt är människor som hade kunnat betala fullt pris och som bor i storstadsområdena som nyttjar tjänsterna. Det visar all statistik.

Anf. 48 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Det går att hålla två tankar i huvudet samtidigt. Det är inte så att vi genom att höja skatterna alltid får in mer skatteintäkter. I stället kan det vara så, precis som har skett i Sverige, att vi sänker skattekvoten och får in mer skatteintäkter. Det är inte så att vi kan ta pengar från en rutereform och lägga dem på välfärden eftersom det inte självklart är samma pengar.

Reformen har gjort svarta jobb vita. Det är viktigt för dem som är anställda i branschen. Vänsterpartiet brukar värna trygghet för arbetstagare. Trots det vill man rulla tillbaka reformen och utsätta dessa människor för svartarbete, minskade pensioner och annat i stället. Det är inte vad jag brukar höra från Vänsterpartiet.

Anf. 49 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Rickard Nordin, för anförandet!

Nöjdheten i Rickard Nordins anförande var påtaglig. Jag noterade också ordet stabilitet, som återkom många gånger. Centerpartiet är en garant för stabilitet.

Den har skiftat lite, Centerpartiets beskrivning av sig självt under januari-samarbetet. I början hette det att man var en liberal opposition. När det inte riktigt bar trovärdighetens prägel längre eftersom man ingick i januari-samarbetet kallade man sig motor, och nu när inte heller det är riktigt trovärdigt är det stabilitet som gäller.

Jag håller med Rickard Nordin om att det gjordes en del bra i krisens inledning för att rädda jobb och företag. Men den stabilitet som Rickard Nordin talar om har åtminstone sedan hösten varit mer av stabil oförutsägbarhet – för företagen, som inte har fått utbetalningar och inte ens har vetat var deras ansökningar befunnit sig någonstans när myndigheterna hanterat dem, och kring regeringens mycket stora ryckighet i fråga om de här stöden. Olika företagsformer har glömts bort. Man har fått korta besked, någon månad i taget. Det har varit allt annat än stabilitet som kännetecknat detta.

Rickard Nordin sa också i sitt anförande att vissa partier nu vill diskutera hur vi ska organisera vården. Han menade Kristdemokraterna, för det är vi som vill göra detta. Han sa att det inte är rätt tid, utan nu behöver vi stabilitet i vården.

Det är klart att vi inte ska ändra organisationen just i detta nu. Men har inte Rickard Nordin noterat fördubblade vårdköer redan före pandemin och att den ojämlika vården i Sverige har accelererat så att det spelar långt större roll i dag än för tio år sedan var någonstans man bor? Är det den stabiliteten vi ska bibehålla?

Vi måste göra något åt de här problemen. Det Rickard Nordin beskriver är ju inte stabilitet. Det är stagnation. Det är något annat.

Anf. 50 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Tack, Jakob Forssmed, för att du läser Centerpartiets kommunikation! Det tycker jag är fantastiskt trevligt.

Om han gjort det noga – eller man behöver faktiskt inte göra det särskilt noga, utan det räcker att ha gjort det under det senaste halvåret – vet Jakob Forssmed att jag har varit den första att kritisera exempelvis Tillväxtverket för de sena utbetalningar och dåliga besked som varit. Jag har också kritiserat regeringen för bristande styrning av sina myndigheter, för det är ytterst regeringen och – tyvärr, kanske – inte vi här i riksdagen som styr myndigheterna och ser till att de lämnar besked och har tillräckliga möjligheter att utföra saker.

När det har varit sådant som haft med till exempel budget att göra har Centerpartiet sett till att det kommer ytterligare resurser till Tillväxtverket så att man kan anställa fler. Men styrningen, den ansvarar regeringen för.

Jag skulle vilja ställa en motfråga till Jakob Forssmed. Blir allting bättre av att förstatligas?

Kommer verkligen vården att bli bättre om man förstatligar den? Tycker Jakob Forssmed att alla statliga myndigheter sköter sina uppdrag väl i dag? Han har själv nämnt ett par myndigheter som uppenbarligen inte riktigt klarar av sitt uppdrag. Vi kan fortsätta: Tycker Jakob Forssmed att Arbetsförmedlingen sköter det hela väl? Tillväxtverket kritiserade han just. Migrationsverket – vi kan göra listan ganska lång.

Som jag upplever det är det väldigt få som tycker att de flesta statliga myndigheter gör ett fantastiskt jobb, ett så bra jobb att man skulle vilja lägga sitt liv i deras händer.

Det är därför det är viktigt att behålla någorlunda regionala sjukvårdsinsatser så att man dels kan utvärdera och jämföra och dels har närhet och det inte är ett Excelark på Rosenbad som bestämmer var sjukhusen och vården ska finnas.

Anf. 51 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Allt som är bra är Rickard Nordins förtjänst, och allt som är dåligt är Magdalena Anderssons förtjänst i hur saker och ting utvecklar sig.

Det är inte riktigt så ansvarsbiten funkar, tycker jag. Det är ju ni som håller i det här. Det är Rickard Nordin som håller det här samarbetet under armarna, som håller regeringen under armarna. Då får ni också ta ansvar för vad det blir för resultat av det samarbetet.

Vad gäller vården kan man väl konstatera att vi har gjort ett grundligt arbete. Vi har tittat på hur andra länder har gjort för att komma till rätta med just den här typen av problem med stor ojämlikhet och låg tillgänglighet i vården. Det är bara att titta på Norge och Danmark, som har genomfört den här typen av reformer – med stor framgång, vill jag säga.

Vi kan inte ha en ordning där 21 olika fristående regioner ska klara vårdens samtliga förmågor helt på egen hand och göra sina investeringar helt på egen hand, oberoende av andra regioner. Det kommer inte att fungera. Rickard Nordin kommer förr eller senare att inse detta, men det blir förmodligen senare än förr.

Anf. 52 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Jag har mycket svårt att se att det kommer att bli bättre av att man centraliserar. Fråga exempelvis BB i Sollefteå! Vi kommer att få se många BB och andra vårdinrättningar runt om i landet som läggs ned i en centralisering för att de inte är lönsamma.

Jakob Forssmed frågar också vad resultatet blir av samarbetet. Ja, vad blir resultatet av Jakob Forssmeds potentiella samarbete? Det hade min motfråga varit om Jakob Forssmed fått en replik till. Det vet vi ju inte. Blir det Oscar Sjöstedts 14 miljarder i skattehöjningar för restauranger? Vad är det egentligen som kommer på andra sidan?

Det är lätt att kritisera. Det är betydligt svårare att ta ansvar. Men Centerpartiet har tagit ansvar i en svår situation, både mandatmässigt och ekonomiskt, och levererat. Vi har levererat stöd till företagen. Vi har levererat framtidstro. Vi levererar på punkt efter punkt enligt januariavtalet, som innebär liberal politik.

Anf. 53 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Det är alltid inspirerande att komma efter Centerpartiet här, för vid det här laget vet vi ju precis vad som inte fungerat: den nyliberala politik som urholkat välfärden inte minst genom stora skattesänkningar, privatiseringar, timanställningar och otrygga jobb som också försämrat våra förutsättningar att möta en kris. Men ingenting har de nyliberala lärt sig.

Vad vi behöver nu är handling – hoppfulla handlingar som pekar mot att all nedskärningspolitik ska vara över, även i framtiden, och att stora skattesänkningar ställs åt sidan så att vi kan säkra välfärdens långsiktiga finansiering och satsa på barnens förskola och skola och på att rusta upp sjukvården över hela landet.

Det här har denna regering inte gjort. Här saknar vi också permanenta investeringar på lång sikt.

Jag frågade finansministern om klassamhället förut. Det är många här som inte vill prata om det, som om det inte existerar. Men jag kan lova er att det lever och frodas, och det är rätt och brutalt. Våra liv har blivit alltmer av en lottodragning där vissa föds med tur och andra inte. Så ser vårt samhälle ut. Människor vräks under en pandemi, för guds skull!

Klassamhället lever och påverkar oss och det liv vi tillåts leva, vår hälsa, våra uppväxtvillkor, våra skolresultat, hur länge vi lever, ja, till och med coronakrisens utfall.

Klassamhället syns tydligt i pandemin. Det är en koncentration av smitta i arbetarklassens bostadsområden och mellan alla arbetare som varje dag bär upp samhället, alla jagade timvikarier i äldreomsorgen.

Det handlar om nio av tio arbetaryrken som har arbetet på sin arbetsplats under pandemin för att de bara kan utföra arbetet på plats. Dessa arbetare står i frontlinjen och riskerar sina liv. Det är de som bär upp samhäl-

let – och det är många gånger just de som möter nedskärningar, snål bemanning på arbetsplatsen, eftersatt arbetsmiljö och otrygga anställningar.

Det är framför allt kvinnliga arbetare som har betalat ett högt pris under pandemin, både ekonomiskt och arbetsmiljömässigt. Inte ens deras villkor, deras verksamheter eller deras välfärd kan den här regeringen säkra på lång sikt.

Vi kan tydligt se hur decennier av skattesänkningar har lett till strukturella brister i välfärden. De blottades tydligt i pandemin. Coronakommisionens rapport om äldreomsorgen tar upp välkända strukturella problem som vi vetat om länge: underbemanning, visstidsanställningar och bristande medicinsk kompetens i äldreomsorgen.

I slutet av 80-talet besökte en hemtjänstpersonal i snitt fyra äldre per dag. I dag ligger snittet på tolv, varav hälften av besöken är på 15 minuter. Det är ju inte hållbart över huvud taget.

Dessutom måste nyliberala samhällsexperiment med ständiga privatiseringar och utförsäljningar inom välfärden få ett slut. Det är dags att vi utgår från behov, inte lönsamhet för aktieägarna.

Välfärdsyrkena ska vara eftertraktade och ha bra löner, inflytande och goda arbetsvillkor. Det är ju detta vi ska satsa på, och det ska betalas av dem som gynnats av de senaste decenniernas skattesänkarpolitik – inte minst av dem som sitter på stora förmögenheter och kapital. Exempelvis skulle en progressiv kapitalskatt där vi beskattar dem som sitter på mycket pengar kunna motsvara stora löneförhöjningar och fler kollegor till sjuksköterskor, undersköterskor, barnmorskor och vårdbiträden. Men i stället sänkte regeringen skatten med exakt 30 miljarder under pandemin; det är helt obegripligt.

Faktum är att om vi i Sverige hade haft samma skattekvot som vid millennieskiftet hade vi haft 300 miljarder mer att röra oss med. Detta är skillnaden mellan en fungerande välfärd och en krisande välfärd. Därför måste också de rika vara med och finansiera nödvändiga satsningar på välfärden och på att rusta upp samhället. Sjukvården måste rustas upp, bostäder måste byggas och räls måste läggas. Det behövs kraftfulla offentliga investeringar. Här är skattesystemet avgörande för att kunna sätta stopp för ojämlikheten och börja omfördela till vårt gemensamma.

I Sverige ökar ojämlikheten snabbast i västvärlden. När det gäller förmögenheterna är Sverige i dag mer ojämlikt än något annat land i Väst-europa – Sverige är i nivå med USA, Brasilien och Sydafrika. På mindre än 20 år har den rikaste hundraandelens andel av vår samlade förmögenhet ökat från 18 till 42 procent. Det är deras välmående som har prioriterats och deras skatter som har sänkts samtidigt som andelen fattiga barn har ökat kraftigt. Vissa familjer har inte ens pengar till mat på bordet eller pengar till hyran. De har inte råd med vinterjacka eller fodrade stövlar till sina barn, medan andra aldrig ens smakat på vad pengabrist betyder. De rika verkar leva i sina egna bubblor, långt utanför samhällsgemenskapen.

Fru talman! Det talas ofta om att allt måste bli som förr efter corona, men så kan det inte bli – det vore ett fruktansvärt svek. Visst finns det saker som kan bli som förr. Vi kan träffa nära och kära, kramas och vara med dem som betyder mycket för oss. Men vi behöver bygga nytt. Vi behöver bygga ett samhälle som håller ihop och som tar ansvar, inte bara för denna generation utan också för kommande generationer. Vi ska inte svika dem och ta deras livsutrymme.

Vi måste få en ekonomisk politik som gör att människor kan känna framtidstro och hopp, där klimatinvesteringar tillåts ta större plats och där vi bestämmer oss för att bygga ett jämlikt och välfungerande samhälle. Vi behöver omfördela kapital och förmögenheter, för ett fåvalde hör inte hemma i ett modernt och jämlikt samhällsbygge.

Arbetslösheten ska pressas ned. Långtidsarbetslösheten är förödande hög. Människor ska få möjlighet till arbete och utbildning. De ska känna sig delaktiga i samhällsbygget.

Många av dem som blivit arbetslösa med anledning av pandemin hade låga löner, timanställningar och otrygga jobb. De behöver komma tillbaka, och de behöver ökad anställningstrygghet. Det är det minsta vi kan ge dem.

Vi ska lägga krut på en grön industri; det fossila är historia. Gemensamt ska stat och näringsliv satsa på omställningen. Stora investeringar ska göras för att skapa arbetstillfällen över hela landet. Tillgång till samhälls-service behövs. Fiber ska inte vara en lyx i delar av landet, utan det ska vara en del av den ordinarie infrastrukturen.

Vi ska bygga grönt. Vi ska bygga stora, energieffektiva bostäder som vanligt folk har råd med. Trångboddheten och den akuta bostadsbristen är bland det mest omoderna vi har. Detta hör historien till. Vi har byggt bort det förr, och vi kan göra det igen.

Vi ska göra stora investeringar och ta oss fram med gemensamma klimatsmarta lösningar. Gods ska gå på järnväg och via sjöfarten. Genom att lägga ny räls gör vi det lättare att resa i Sverige samtidigt som vi skapar stora mängder jobb och ställer om för klimatet. I en tid av både massarbetslöshet och klimatkris borde massiva järnvägsbyggen vara en självklarhet.

Avslutningsvis, fru talman, måste jag också lyfta upp en av de mest centrala delarna av den svenska modellen, nämligen våra försäkringssystem. De är i dag ovärdiga. Sjuka stängs ute från försäkringssystemen. Kroniskt sjuka tvingas leva i fattigdom och fortsätter att bli fattiggjorda.

Låt oss bygga försäkringssystem som håller ihop när livet krisar och som håller vid sjukdom och arbetslöshet, och låt oss till det lägga ett pensionssystem som är värdigt efter ett långt arbetsliv. Genomsnittspensionen för kvinnor är i dag 11 800 före skatt; det är långt ifrån tillräckligt. Låt oss ändra på det!

Låt oss bygga ett samhälle för oss människor med insikten om att vi alla behöver varandra. Då kan vi också satsa på ett samhälle som håller ihop – ett hoppfullt samhälle med framtidsdrömmar som kan bli verklighet, där vi hjälps åt och tar ansvar för varandra.

Anf. 54 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! När jag cyklade in till riksdagen i morse kändes det som att det var lite vår i luften men att vintern ändå inte riktigt ville släppa sitt grepp. Lite av detta gäller också den ekonomiska situation som vi befinner oss i, och även situationen på andra områden. Vi känner hopp om någonting annat. Vi är inne i vaccinets adventstid, om man så vill, samtidigt som vi fortfarande har kvar kylan av pandemin. Detta gäller särskilt vissa branscher och vissa personer och dem som kämpar mot covid-19 i sjukvården under den höga smittspridning som vi har för tillfället.

I dag debatterar vi den vårproposition som regeringen har lämnat på riksdagens bord. Här görs en del bra för att förstärka en del krisåtgärder och för att täcka en del hål som regeringen själv har skapat. Jag tänker särskilt på de åklagare som inte fick en krona i tillskott i regeringens budget i höstas men som nu får lite påplussning.

Det finns en del bra ansatser vad gäller att förstärka utbildningar och kombinationsutbildningar, där man kombinerar sfi och yrkesutbildning. Det tycker jag är en bra sak.

Samtidigt är bristen på långsiktighet i regeringens politik slående, och detta ändras inte i dag. Vi ser att de stora reformerna för att lösa samhällsproblemen lyser väldigt tydligt med sin frånvaro. Också när det gäller krishanteringen har regeringens formkurva dalat. Det har blivit mer ryckigt, mer senfärdigt och mer otillräckligt.

Jag undrar hur det hade sett ut om inte vi från riksdagens sida hela tiden arbetat för att försöka förbättra, täcka upp och tidigarelägga, för att förbättra permitteringsstödet och för att driva på och tvinga igenom ett omställningsstöd och senare också ett omsättningsstöd till enskilda firmor, kommanditbolag och handelsbolag. Vi har pressat på för förlängningar när regeringen inte har velat lämna besked om dessa stöd.

I dag finns också ytterligare stöd till civilsamhället. Det tycker jag är bra. Ett levande och varmt civilsamhälle är någonting som vi verkligen kommer att behöva efter denna kris. Men också där har regeringen brustit under pandemin, och det behöver göras långt mer.

Det finns kvarvarande problem, inte minst för de branscher som fortfarande har stora bekymmer. För dem fungerar dessa stöd inte tillräckligt bra, framför allt inte permitteringsstödet. Det är svårt att hålla sin verksamhet öppen och samtidigt få en högre timkostnad för den personal man har. Här måste regeringen göra mer.

Det är också så att permitteringssystemet inte fungerar tillräckligt bra för dem som är anställda. För dem som är tillsvidareanställda har det fungerat väl, men för dem som har tillfälliga anställningar – för dem som är visstidsanställda eller provanställda – har det snarast fungerat tvärtom. För dem har det ökat utsattheten på arbetsmarknaden när kraven i regelverken har varit sådana att företagen ska minska sina arbetskraftskostnader, exemplifierat just med att säga upp tillfälligt anställd personal.

Detta har regeringen vetat länge; det är regeringen själv som har infört regeln. Konjunkturinstitutet pekade ut detta redan i mars förra året. Jag själv har gång på gång återkommit till detta, men jag har talat för döva öron.

Vi ser nu en kraftigt växande långtidsarbetslöshet i Sverige. Vi ser att den arbetslöshetsrisk som ökar med tiden man har varit arbetslös nu växlas över i höjd långtidsarbetslöshet. Detta riskerar att få mycket allvarliga effekter för Sverige. Det riskerar att bli en hög arbetslöshet som verkligen biter sig fast, med stora sociala och ekonomiska konsekvenser som följd. Vi vet också att ökad ohälsa följer i arbetslöshetens spår.

Regeringen gör alldeles för lite för att komma till rätta med detta. I ett sådant här läge behövs en mycket stor krisinsikt och mycket mer kraftfulla reformer som fungerar än vad som hittills har presenterats.

Det här tycker jag gäller på område efter område när det gäller de stora strukturella problem som Sverige brottas med. Det gäller på vårdens område, där vi hade fördubblade vårdköer före pandemin. Lägg till detta den uppskjutna vård som inte har kunnat komma till stånd under den tid som sjukvårdspersonalen har kämpat för att hålla covidpandemin stängin. Vi måste nu aktivt ta fram reformer för att klara detta när pandemin tonar bort. I takt med att vaccinet kommer måste vi klara att erbjuda vård till alla dem som nu väntar i vårdköerna, som väntar i smärta, som väntar på någonting som kan förändra deras liv och tillvaro. Företag väntar också på att nyckelarbetare ska komma tillbaka till jobbet och inte stå i vårdköerna.

Vi har också en ökad ojämlikhet i vården. Det är uppenbart att olika vårdhuvudmän, 21 olika regioner, inte klarar vårdens samtliga uppgifter på ett likvärdigt och bra sätt. Där måste vi göra stora förändringar.

Coronakommissionen har mycket tydligt pekat ut strukturella problem i äldreomsorgen som måste lösas. Vi har i finansutskottet tagit ett initiativ till ett arbete för att få ned timanställningarna, som har varit ett stort problem, öka personalkontinuiteten för att höja kvaliteten och se till att vi får en bättre medicinsk kompetens, något som har varit en så stor brist under pandemin.

Vi behöver också bättre åtgärda den lågintensiva krisen till följd av den stora bristen på anpassade boenden för äldre, som vi har sett under en längre tid och som Finansdepartementet självt har pekat ut som en stor utmaning. Det behövs särskilda boenden och inte minst boendeformer där man kan bryta ensamhet och isolering och komma i åtnjutande av en större trygghet, vilket ett trygghetsboende faktiskt skulle kunna innebära. Här måste regeringen göra mycket mer.

Jag tänker också på trygghetsfrågorna. Vi har över tid sett en kraftigt ökande brottsutveckling med skjutningar och dödligt våld. Samtidigt minskar poliserna i antal per hundra tusen invånare. Brottsligheten ökar, men vi får färre poliser i relation till befolkningen som ska klara detta. Regeringen gör alldeles för lite för att öka polisyrkets attraktivitet och för att få upp nivåerna när det gäller Polismyndigheten och övriga rättsvårdande myndigheter.

Fru talman! Det här regeringssamarbetet fungerar inte på ett bra sätt. Det ger inte en gemensam riktning för politiken. Man vill inte varandras reformer väl. Vi har gång på gång sett hur de reformer som Liberalerna och Centerpartiet får igenom förhalas av Finansdepartementet. Vi får beskedet här i riksdagens kammare att det är omöjligt att införa sänkt arbetsgivaravgift med retroaktivitet, men ett antal månader senare, långt in i krisen, gör man det i alla fall.

När man får igenom ett jobbskatteavdrag, som skulle kunna bidra till att det lönar sig bättre att arbeta och att konsumtionsutrymmet ökar, införs det så att det märks hos medborgarna till midsommar 2022, inte här och nu i krisen. Det här duger inte. Jag tycker att man har ett ansvar för att när man väl kommit överens om reformer ska man genomföra dem på allra bästa sätt, även om man inte tycker likadant i de här ingångarna.

Fru talman! Jag tror att vi står inför en stor utmaning när det gäller ohälsa i bred mening. Vi får allt fler signaler från både myndigheter och de civilsamhällesorganisationer som har sina känselspröt ute om hur pandemin har påverkat på djupet. Den har påverkat barn och unga som lever i dysfunktionella familjer. Den har påverkat de äldre som har självisolerat

sig och levt i en ofrivillig ensamhet under mycket lång tid. Den har påverkat den psykiska och fysiska hälsan. Vi ser hur allt färre unga har kvar sin naturliga kontakt med föreningslivet och också får mindre rörelse i sin tillvaro, vilket vi vet leder till stor ohälsa, också på sikt.

Jag tror att det här är någonting för oss alla att fundera på: Hur tar vi fram de allra bästa reformerna för att mota detta? Hur ser vi till att stötta civilsamhället på allra bästa sätt för en god hälsa framöver?

Anf. 55 MATS PERSSON (L):

Fru talman! Fru talman, ärade ledamöter! Det har nu gått ungefär ett år sedan coronakrisen svepte in över Sverige. Det finns en hel del som kunde och borde ha gjorts bättre. Det är klart att hanteringen av smittspridningen på våra äldreboenden har mycket i övrigt att önska. Det är klart att avsaknaden av tidigare smittspårning har gjort att vi i Sverige har fått en allmän smittspridning som är alldeles för hög. Det är klart att hanteringen av vaccinet inom EU kunde skötts på ett väsentligt mycket bättre sätt.

Samtidigt är det mycket som har fungerat väldigt bra. Människor som arbetar i välfärdens kärna – läkare, sjuksköterskor och andra – har gjort enormt stora insatser för att se till att vården fungerar. I skolans värld har lärarna gjort fantastiska insatser, trots att undervisningen inte sker i klassrummet utan i regel framför en skärm, särskilt för den som jobbar på gymnasiet. Och jag är väldigt imponerad av många svenska företagens fantastiska förmåga till omställning som de har visat upp i en väldigt svår tid.

Jag måste erkänna att jag de senaste åren har känt en enorm frustration över att det politiska Sverige handlat väldigt mycket om politiskt käbbel i stället för att man tar itu med de samhällsproblem vi har. Det har handlat för mycket om politiskt spel och för lite om att lösa de problem som människor har i sin vardag.

Jag måste säga att svensk politik under krisen ändå har kunnat släppa det politiska spelet och fokuserat på att lösa de problem som har dykt upp här och nu. Jag vill rikta ett tack till alla partier i Sveriges riksdag för de insatser som alla partier har medverkat till, inte minst inom ramen för finansutskottets arbete. Vi har där utformat en del av de förslag som vi från Liberalerna har arbetat fram tillsammans med regeringen och tillsammans gjort förslagen bättre, så även svensk politik har levererat och, tycker jag, samarbetat på ett väldigt förtjänstfullt sätt.

Fru talman! Vi liberaler tar ansvar under krisen. Vi har gjort det som krävs för att bekämpa arbetslösheten. Vi har stöttat Sveriges företagare, dels för att det har ett egetvärde i sig att stötta människor som nu ser sina livsverk slås i kras, dels för att stå upp för jobben. Och vi har prioriterat välfärdens kärna.

Vår uppgift har varit, och vi ser det fortfarande som en uppgift, att se till att så många människor som möjligt har ett jobb att gå till. Då måste Sveriges företagare kunna anställa, och vi ser nu hur många har det brutalt tufft under coronakrisen.

Nu förlänger vi stöden i den vårproposition som ligger på riksdagens bord. Min och vår bedömning är att vi kommer att behöva behålla en relativt expansiv finanspolitik, inte strama åt för tidigt, för att säkerställa att jobben växer till och att vi kan pressa tillbaka arbetslösheten.

Jag är väldigt bekymrad över att det tar tid att få ut en hel del av de stöd som vi beslutar om gemensamt här i Sveriges riksdag. Nu måste myn-

digheter och regering gör allt man kan för att se till att pengarna betalas ut så snart som det bara är möjligt.

Fru talman! Vi har inte bara en vårdskuld, utan vi har också en skol-skuld. Det är inte samma sak att sitta framför en skärm som att sitta i ett klassrum och möta läraren. Det där mötet mellan lärare och elev blir så annorlunda jämfört med att sitta framför en skärm.

Vi ser nu en coronageneration i skolan, en generation som riskerar att lära sig för lite och halka efter. Konsekvenserna kommer att vara kännbara för alla men inte minst för dem som redan före pandemin hade behov av olika former av stöd. För dem kommer konsekvenserna att bli väldigt stora och kan bli allvarliga.

Om barn och elever inte kan nå sin fulla potential blir vårt land också fattigare. Ingenting är nämligen viktigare för Sverige än en skola där eleverna lär sig tillräckligt, för våra barn är ju vår framtid.

Därför har Liberalerna stridit för och drivit igenom att det skjuts till mer pengar till skolan. Det handlar om att göra insatser här och nu och använda kvällar, helger och lov till mer undervisning så att elever kan ta igen det kunskapsstapp de upplever. Det kan handla om att använda sommarlovet till att lära sig mer så att man får behörighet till gymnasieskolans nationella program eller att på detta sätt kunna avsluta gymnasieskolan och få sin gymnasieexamen.

I den budget som nu ligger på riksdagens bord ger vi också eleverna möjlighet att kombinera studier med sommarjobb så att de både kan plugga och jobba under sommaren och få pengar i plånboken.

Det är alldeles för många som inte är behöriga till gymnasiet. Ungefär var sjätte elev har inte de grundläggande kunskaper som krävs för att gå vidare från grundskolan. Vi ser växande klyftor mellan dem som får stöd hemifrån och dem som lämnar skolan på eftermiddagen för att i stället stötta sina föräldrar hemma.

Vi ser framväxten av ökade klyftor och en ny underklass där bidragsberoende och arbetslöshet riskerar att gå vidare till nästa generation. Det är en grogrund för kriminalitet och ett samhälle som slits isär.

Det är en framtidsinvestering att göra något här och nu och under kommande år så att vi får ett samhälle där det är viktigare vart man är på väg än varifrån man kommer och där klassresan börjar i klassrummet.

Vi kommer att behöva ha fokus på ordning och reda i skolan och mer undervisningstid. Vi måste göra något åt den antipluggkultur som växt fram i svensk skola. Duktiga elever måste stimuleras att lära sig mer. Vi måste också satsa mer på förskolan, inte minst att barn lär sig ordentligt med svenska innan de börjar grundskolan.

Behovet av reformer i svensk skola är enormt. Vi har börjat men kommer att behöva göra mer under de kommande fem tio åren för att bygga ett samhälle där skolan ger alla samma förutsättningar.

Fru talman! Kriminaliteten är ett växande problem. Oavsett om det är villainbrott, stöld i sommarstugan eller gängkriminalitet skapar det en känsla av otrygghet, och hårt arbetande människor känner att de inte kan lita på rättsväsendet.

De senaste åren har det skjutits till mer pengar, och det behövs mer. I den budget som ligger på riksdagens bord skjuts det till pengar till hela rättskedjan. Åklagare, domstolar och kriminalvård får nu mer pengar för

att rättsväsendet ska fungera bättre. Det är enbart så vi kan få människor att känna trygghet.

Fru talman! Vi är fortfarande i coronakrisen. Den är annorlunda nu än för ett år sedan. Vi ser ljuset i tunneln tack vare vaccinet. Vården är dock fortfarande ansträngd, och många företagare har det tufft eftersom de drabbas av rådande restriktioner.

I denna budget finns det viktiga reformer för att ta itu med de problem som måste lösas här och nu. Vi kommer dock att behöva göra mer längre fram för att pressa tillbaka arbetslösheten, öka tryggheten och, inte minst, se till att den svenska skolan fungerar bättre. Den viktigaste framtidsinvestering vi kan göra för vårt land är nämligen att se till att alla barn och ungdomar lär sig tillräckligt i den svenska skolan.

Anf. 56 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Mats Persson nämnde att hårt arbetande människor måste känna att de kan lita på rättsväsendet. Jag delar verkligen den åsikten.

De senaste sju åren har dock otryggheten slagit rot och den grova kriminaliteten brett ut sig och blivit råare. Många känner sig otrygga.

En viktig del i att komma till rätta med detta och pressa tillbaka kriminaliteten är att poliserna kan göra sitt jobb och är tillräckligt många. Då är det viktigt att förbättra villkoren så att ännu fler söker sig till att bli poliser. Det handlar också om att de som redan är poliser ska känna sig högt värderade och vill stanna kvar i yrket.

När Kristdemokraterna och Moderaterna lade fram budgeten på riksdagens bord inför 2019 gjorde vi en viktig lönesatsning eftersom vi såg behovet av att höja polisernas löner, också på lång sikt.

Men när jag nu läser vårpropositionen ser jag inget av det. Lönesatsningen tar slut i år, och jag ser inget om att regeringspartierna och stödpartierna tänker förlänga den.

Hur tänker ni? Är det så att lönesatsningen är slut och att ni inte ser behovet av att höja polisernas löner?

Anf. 57 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag tackar Elisabeth Svantesson för frågan.

Jag delar helt din problembild. Men det handlar inte enbart om pengar när det gäller kriminaliteten. Vi har ju gemensamt i riksdagen skjutit till mer pengar, men det är uppenbart att det inte räcker. Det behövs skärpningar i lagstiftningen, hårdare straff och större befogenheter för det svenska rättsväsendet för att komma till rätta med den grova kriminaliteten.

Det är ganska illustrativt att svensk polis inte har kunnat skipa rättvisa när det gäller en del av de kriminella gängerna utan fransk och spansk polis. Det säger lite om den brist på befogenhet som den svenska polisen har.

När det gäller polislöner och villkoren för svensk polis vill vi att de ska vara goda, och vi har skjutit till pengar för att polislönerna ska upp. Detta arbete pågår, men det kommer dock ta tid att höja polislönerna. Vi får återkomma till de exakta formerna för detta längre fram.

Jag och Liberalerna kan dock lova att vi kommer att se till att polislönerna blir högre och att det avsätts pengar så att detta mål nås.

Anf. 58 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Mats Persson för detta löfte. Det vore synd om den satsning vi beslutade om bara tog slut i år.

Sverige behöver fler poliser. Till exempel i ett område i Norrland patrullerar sex poliser på en yta som är större än Skåne, Blekinge och Halland tillsammans. Polistätheten är för låg. Var man än bor i Sverige måste man kunna känna att det inte ska ta fem sex timmar innan polisen kommer om man blir utsatt för ett brott. Jag tror därför att lönerna är otroligt centrala.

Efter en snabb titt i vårpropositionen ser jag ingen extra satsning på polisen innevarande år. Man kan förstås säga att de inte har begärt så mycket, men det handlar om politisk ambition. Jag ser att Nämnden för hemslöjdsfrågor får pengar, och det är säkert inget fel i det. Men att ge pengar till denna nämnd och inte en enda extra krona för en ambitionshöjning inom polisen innevarande år är för mig en märklig prioritering. Jag behöver dock inte ställa någon fråga om det.

Anf. 59 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag uppfattar att det i kammaren finns en bred uppslutning bakom att rättsväsendet behöver mer pengar, och de senaste åren har det skjutits till mycket pengar. Det är jättebra att Moderaterna driver på för mer pengar, och jag har inga synpunkter på det.

Det stora problemet när det gäller rättsväsendet är just befogenheterna, och här går lagstiftningsarbetet för långsamt. Varför kan andra länder ha tuffare lagstiftning än vad Sverige har, och varför är andra länder bättre på att lagföra de kriminella gängen än vad Sverige är? Det är ju ett bevis på något.

Det finns mycket att lära av andra länder, till exempel Danmark. Bakom den ganska tuffa danska retoriken finns kloka lagförslag som jag tror att svensk politik har mycket att lära av.

Polislönerna kommer vi att hantera, och vi skjuter nu till viktiga pengar till rättsväsendet.

Anf. 60 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Tack, Mats Persson, för anförandet! Det är som vanligt intressant att lyssna till Mats Perssons analys av läget. Jag tycker att en del av det som han lyfter fram är angeläget, såsom den coronageneration som ledamoten pratar om och som är i ett formativt skede i livet men vars förutsättningar helt kastas omkull. Jag tror att konsekvensen av detta kan bli långtgående, och vi behöver verkligen fundera på det. Lovskola och den typen av initiativ tror jag är väldigt bra i sammanhanget, men det var inte det jag tänkte ägna hela replikskiftet åt.

Jag vill ta vid där Elisabeth Svantesson slutade när det gäller rättsväsendet. Mats Persson nämnde själv att hans ambition är att få mindre politiskt käbbel och mer fokus på att ta itu med samhällsproblemen. Jag delar den uppfattningen. Det måste till. Jag tycker också att det är bra att Mats Persson har lämnat ett besked om att han vill få bort den regering som han nu samarbetar med, men jag inser att det blir några märkliga månader i det kvarvarande samarbetet.

Jag tänkte be Mats Persson att recensera möjligheterna för rättsväsendet inom det nuvarande samarbete som han vill lämna. Jag tänker på att åklagarna i höstas fick 0 kronor av 105 miljarder, att det inte sker tillräck-

liga tillskott till polisen och att platser på polisutbildningen står tomma därför att man inte har kunnat göra polisyrket tillräckligt attraktivt. Hur ser Mats Persson på utvecklingen för rättsväsendet framöver? Vad är de viktigaste sakerna? Hur ser han på möjligheten att i en ny konstellation ta sig an problemet?

Anf. 61 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Tack, Jakob Forssmed, för frågan!

Det är en helhet. Det här är en av de kanske topp tre, topp fem viktigaste frågorna för Sverige de kommande tio åren. Kriminaliteten har blivit något som dominerar människors vardag på ett sätt som det inte gjorde för 20 år sedan.

Den brutalitet som finns i de kriminella gängen är fruktansvärd, och framväxten av kriminella klaner, som vi inte hade i Sverige för 30–40 år sedan på det sätt som vi har i dag, är ett otroligt stort problem som kräver nya svar från politiken. Jag tror att det krävs en kombination av befogenheter för rättsväsendet, mycket effektivare brottsbekämpning och resurser. Ju fler befogenheter och ju längre straff man beslutar om, desto mer pengar kommer att behövas. Det är ett paket. Man måste göra det som en helhet. Man kan inte bara ta beslut om pengar och sedan inte göra något på den andra sidan eller vice versa. Jag ser att förutsättningarna att åstadkomma detta är mycket goda, och nu när Liberalerna har lämnat besked om att vi vill se en borgerlig regering efter nästa val ser jag fram emot det.

Det handlar om att ha en probleminsikt, det handlar om att ha det politiska modet att våga genomföra de åtgärder som krävs och det handlar om insikten att detta kostar pengar. Jag bedömer att den möjligheten är väldigt god tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och andra borgerliga partier. Centerpartiet får gärna ansluta om de vill.

Jag är otroligt bekymrad över utvecklingen med de kriminella gängens framfart men också över vardagsbrottslighet som båtstöld och villa-inbrott, som urholkar förtroendet för hela samhällsstrukturen. Människor som har betalat skatt i 30 år känner att de inte får något tillbaka. Det krävs otroligt stora insatser.

Anf. 62 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med om analysen. Det brottsförebyggande arbetet är otroligt viktigt och centralt, men det är också väldigt brottsförebyggande att upptäcktsrisken när man begår brott är stor och att man åker dit när man begår ett brott så att det blir en tydlig konsekvens när man bryter mot lagar och kränker andra människors liv, hälsa eller ägodelar. Då krävs fler poliser och ett utbyggt rättsväsen.

Mats Persson recenserade det nuvarande samarbetet indirekt i sitt svar här. Det är en bild som jag delar. Det har inte varit tillräckligt fokus på rättsväsendets problem och på att bygga ut rättsväsendet på ett bra sätt. Det har inte varit tillräckligt fokus på att ge polisen de verktyg som behövs för att bekämpa brott. Det skulle göra yrket mer attraktivt om man kan göra ett bra jobb.

Jag ser fram emot möjligheten att få samarbeta mer med Mats Persson i dessa frågor framöver.

Anf. 63 MATS PERSSON (L) replik:

Fru talman! Jag tror också att det är viktigt att svensk politik lämnar det eviga käbblandet och det politiska spelet och blir mer fokuserad på att lösa de problem som människor möter i sin vardag. Brottslighet är ett av de största problemen människor ser i sin vardag.

Jag tror att det behövs en prestigelöshet och en nyfikenhet på att se vad andra länder har gjort som Sverige kan lära sig av. Det är uppenbarligen så att Sverige inte är bäst på brottsbekämpning i Europa, eftersom samma kriminella gäng som går fria i Sverige åker fast i Danmark, trots att de betar sig likadant. Detta tyder på att andra länder ligger längre fram. Här finns otroligt mycket att göra för svensk politik.

Anf. 64 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Pandemin har inte släppt sitt grepp om världen. Enorma insatser görs för att vaccinera, för att hålla nere smittspridningen och för att vårda dem som drabbas. Vi håller i och håller ut. Samtidigt blickar vi framåt och lägger fram reformer för hållbarhet och framtidshopp. Vi fortsätter att säkra finansieringen av hela samhällets hantering av pandemin med allt från vaccin till merkostnader i skolan.

Vi ger nu ett tydligt besked om de stöd som är riktade till enskilda, exempelvis karensavdraget, som förlängs och kopplas till vaccinationsmålet. Ingen ska behöva vara orolig över att man inte har råd att stanna hemma om man är sjuk under pandemin. Vi hanterar krisen gemensamt. Vi har hög motståndskraft i svensk ekonomi och därmed ett handlingsutrymme framåt. Vi har råd att ta hand om dem som drabbas värst och att göra en kraftfull grön återstart.

I varje kris är det de som hade en svag ställning sedan tidigare som drabbas värst, och pandemin är inget undantag. Våld i nära relationer ökar. Barn i familjer som har drabbats av arbetslöshet kan få det väldigt tufft. Därför ökar vi nu stödet till de föreningar som söker upp och stöttar de allra mest utsatta. I Sverige lämnar vi inte fattiga familjer i sticket. De organisationer som jobbar med sociala och humanitära insatser berättar om en ökad efterfrågan från nya grupper som drabbas av psykisk ohälsa, arbetslöshet och bostadslöshet under pandemin. Vi har många fantastiska organisationer som söker upp dem som samhället inte når genom andra insatser, och de får nu mer pengar. För att stötta barnfamiljer som har hamnat i en tuff ekonomisk situation under pandemin förstärks bostadsbidraget med ett tillfälligt tillägg.

Fru talman! Vi är många som är ute i naturen nu. Jag tror att det har varit ett viktigt sätt att hantera krisen, för naturen ger oss återhämtning. Det har satt sina spår i den budget som vi diskuterar här i dag, för en sak som tyvärr händer när vi är många som är ute är att det blir mer skräp i naturen. Därför ökar vi insatserna mot nedskräpning.

Många ungdomar kommer att ha svårare att få sommarjobb denna sommar än en vanlig sommar. Därför stärker vi de insatser som kommunerna gör för att skapa sommarjobb, men vi gör också en satsning på naturnära jobb. Detta ser jag som en fantastisk möjlighet där man får vara ute och bidra konkret till naturvården i Sverige i sommar.

I budgeten stärker vi också länsstyrelsernas samordnande insatser i klimatarbetet och arbetet med att samla in kunskap om klimatanpassning. Vi genomför nu också ett av Miljöpartiets vallöften när vi tar konkreta steg för att införa ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken samtidigt som vi förstärker krisstödet till kollektivtrafiken. De har det kämpigt nu. Men en dag ska vi resa igen, och då ska det vara enkelt att köpa biljett på ett kort oavsett vilken stad i Sverige som man besöker.

Det pågår en omfattande omställning av svensk ekonomi. Det fossila och linjära fasas ut, och det förnybara och cirkulära fasas in.

Genom det kraftfulla och strukturella arbete som regeringen har sjuksatt rustar vi Sverige för att hantera pandemin, som är en akut kris, men också den kris som råder för klimatet och naturen. Vi tar oss an detta genom en grön nystart.

Fru talman! Vi ska upp på banan. Vi ska ställa om, transformera och investera i Sverige för att ta oss igenom detta gemensamt och komma ur det starkare.

Anf. 65 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Efter snart sju år vid makten ser vi också tydliga resultat av Miljöpartiets politik – bara för att ha det sagt. Det finns saker som vi skriver under på tillsammans. Men det finns väldigt mycket av den politik som ni har fört som har lett fel. Det är oljekraftverk som har startats och kolkraft som har importerats för att klara elbristen när det är kallt. Det är viktiga gruvor som inte får öppnas och skog som inte får brukas. Det är också en hel del symbolpolitik, som plastpåseskatt och kläds katt, snarare än effektiva åtgärder som gör skillnad på riktigt.

Regeringen har också fått kritik av tunga remissinstanser – Riksrevisionen och Konjunkturinstitutet. De dömer ut centrala delar av politiken just för att den är ineffektiv.

Men det finns, som sagt var, ändå saker i era budgetar som är effektiva och som vi skriver under på. Därför är min fråga till Karolina Skog varför ni minskar på detta i denna vårändringsbudget. Ni minskar på internationella klimatinvesteringar, och ni minskar på pengar och stöd till elektrifiering. Det kan jag inte förstå. Varför minskar ni det som fungerar och fortsätter med det som inte fungerar?

Anf. 66 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag älskar när Elisabeth Svantesson refererar till Riksrevisionen och effektiva klimatinsatser. För vet ni vad de föreslår? De föreslår en bred koldioxidskatt för alla sektorer i samhället. Och vad föreslår Elisabeth Svantesson? Jo, hon föreslår en sänkning av den skatten.

Kom tillbaka när du står upp för det mest effektiva klimatverktyget, Elisabeth Svantesson! Då kan vi säkert komma överens, fru talman.

I en vårändringsbudget gör man anpassningar av ekonomin. En sak som man då tittar på är om det finns delar av budgeten som inte används på det sätt som man hade tänkt och om man därmed kan göra överflyttningar. Det är sådana pengar som i så fall inte har gått åt. Vi gör inte några neddragningar i budgeten men överflyttningar för att se till att varje krona används på rätt sätt. Det gör vi också i denna budget. Det görs varje år och av varje regering, och det finns ingen dramatik i det.

Anf. 67 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är härligt att Karolina Skog älskar mina repliker.

Det är självklart att vi ska ställa om och ha effektiva åtgärder och att vi också ska se till att den som kör bil ska kunna fortsätta att göra det samtidigt som vi ställer om. Det är en politik som funkar för den som jobbar. Men vi ska få ned utsläppen med riktigt smart och effektiv klimatpolitik.

De internationella klimatinvesteringarna är väldigt effektiva. Därför är det obegripligt att ni redan nu i april säger att detta inte kommer att gå och att detta inte kommer att fungera. Både Karolina Skog och jag vet – tror jag i alla fall – att utsläppen inte har några gränser. Och just detta är väldigt effektivt, att använda pengarna till dessa investeringar. Det var därför som jag blev förvånad. Att Karolina Skog nu säger att dessa pengar inte går åt och inte kan användas förvånar mig.

Det förvånar mig också att pengarna till laddinfrastruktur inte kommer att gå åt. Vill man ställa om Sverige måste man satsa på laddinfrastruktur. Kan det vara så att man inte räknar med att det ska finnas någon el och att det är därför som man inte bygger ut infrastrukturen?

Anf. 68 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Stödet för elektrifiering av transportsektorn är numera brett i den här riksdagen. Jag är väldigt glad för det. I många år blev vi miljöpartister väldigt hånade och förlöjligade för detta. Men nu är vi överens om det. Vi har byggt laddinfrastruktur, och vi ska fortsätta att bygga laddinfrastruktur för bilar och för tyngre fordon. Att detta får effekt visar också elbilsförsäljningen. Det är fler som bor i de glesare delarna av Sverige som nu vågar investera i en elbil. Det är ett kvitto på att vi är på god väg. Men vi är långt ifrån klara. Vi kommer att fortsätta med investeringarna i laddinfrastruktur.

Anf. 69 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Karolina Skog för anförandet. Jag delar vissa saker i hennes anförande: att det är otroligt härligt att vistas i naturen och att vi behöver mindre skräp i naturen. Det gillar jag.

Jag delar också att Miljöpartiet har haft ett betydande genomslag på regeringens politik. Det gäller på en lång rad områden. Det gäller el- och energipolitiken, det gäller skogspolitiken och det gäller bostadspolitiken. Jag tycker att detta genomslag har varit tydligt. Karolina Skog tycker att det är bra. Jag tycker att det är mindre bra.

Eftersom Miljöpartiet har ett så tydligt genomslag på regeringspolitiken är det också intressant att titta på vad Miljöpartiet vill framåt. Där har Karolina Skog under tiden, vad jag har förstått, bedrivit ett utvecklingsarbete inom den ekonomiska politiken som är på något slags remiss inom Miljöpartiet, medan vi andra får vänta lite grann på besked om vad man vill göra. Det är spännande.

Men det har läckt ut lite grann. Karolina Skog har själv lättat lite på förlåten. En av de saker som ska komma ur detta program är en fastighets-skatt – en återinförd eller en ny variant på den fastighetsskatt som har avskaffats. Till villaägares och radhusägares väldigt stora glädje fick man äntligen en förutsägbar beskattning av sitt boende på ett sätt som man inte hade tidigare när man drevs från hus och hem.

Då är min fråga: Hur ser Karolina Skog på möjligheten att med sin regeringspartner Socialdemokraterna driva igenom en sådan fastighetsskatt i framtiden? Hur goda är dessa förutsättningar att få genomslag för Miljöpartiets politik?

Anf. 70 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Det är jättefint att det finns ett intresse för Miljöpartiets interna processer och att jag får möjlighet att prata om det vi gör. Vi gör ett jättestort rådslag i mitt parti. Det är den största processen vi gör under denna mandatperiod. Vi har jobbat intensivt i ett och ett halvt år. Det handlar om att minska de ekonomiska klyftorna i Sverige. Vi är nämligen oroliga över att de ekonomiska klyftorna fortsätter att öka. Vi tar därför fram en ny politik för att vända denna utveckling. Det är ett brett arbete som pågår. Det är inte konfirmerat av vår kongress. Det ska göras i höst. Då kommer vi att redogöra för resultatet.

En sak som vi tittar på är beskattning. Det är vi gärna öppna med. Vi tittar på vari de ekonomiska skillnaderna består. Det kan vi utläsa bland annat av den senaste långtidsutredningen som tydligt pekar ut att det handlar om tillgången till kapital. Det har varit, och är, väldigt lönsamt att äga både kapital och fastigheter i Sverige i dag. Det är en del av att klyftorna i vårt samhälle ökar. Då kan man inte undgå att titta på beskattningen av det. Så jag bekräftar att vi gör det.

Jag kan också säga att när vi gör det tittar vi på samhället och hur samhället ser ut och vad vi miljöpartister tycker behövs helt utan analyser av vad andra partier eventuellt tycker om det. Det kommer att leda till att vi presenterar vårt gröna program för ökad social rättvisa. Det kommer att ske under hösten.

Anf. 71 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! En anledning till min fråga är att jag är oroad för att fastighetsskatten återkommer. Det är därför som jag skulle ha velat ha ett besked om att Miljöpartiet inte ser några förutsättningar för att driva igenom den. Det vore i och för sig ett ganska konstigt besked från ett parti att man inte vill driva igenom sin politik.

Jag har noterat att allt fler socialdemokrater – Anders Ygeman och flera stora socialdemokratiska distrikt – nu också driver på för att återinföra den fastighetsskatt som jag tror att många känner en rätt stor osäkerhet kring.

Jag delar också bedömningen att vi behöver fler som äger sitt boende i Sverige och att detta är en viktig del om man vill bekämpa ojämlikheten. Men lösningen på det kan inte vara att börja beskatta hårt arbetande barnfamiljer helt oförutsägbart, på det sätt som skedde tidigare. En fastighet är inte en bankomat ur vilken man kan plocka pengar för att betala en fastighetsskatt, vilket faktiskt var vad det förra systemet bidrog till. Det var Sveriges mest hatade skatt av en anledning.

Anf. 72 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag instämmer men antyder att det här är ganska långt ifrån vårpropositionen, men jag kan säga så här mycket: Miljöpartiet delar bilden av att det vore bra om fler kunde äga sin bostad. Det är därför vi har tillsatt en utredning om startlån för förstagångsköpare – så att fler ska få möjlighet att köpa sin första bostad.

Samtidigt ser vi och oroas av det faktum att den fastighetsavgift som Kristdemokraterna inför är regressiv. Den är en överföring av medel från landsbygd till stad, och det är en märklig sak att ha i ett land med en politik som vill verka för att det ska vara möjligt att bo och leva i hela landet. Det är en anomali som är värd att debatteras.

Jag kan lova väljarna och riksdagen att Miljöpartiet kommer att ha tydliga besked om vad vi går till val på.

Debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 25 mars justerades.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2020/21:636

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:636 Observatörskap i FN:s konvention mot kärnvapen

av Björn Söder (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 april 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 14 april 2021

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2020/21:FPM94 Meddelande om digital kompass 2030 *COM(2021) 118*
till trafikutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2020/21:3932, 3942 och 3950 till kulturutskottet
2020/21:3924, 3971 och 3974 till näringsutskottet

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Propositioner
2020/21:99 Vårändringsbudget för 2021
2020/21:182 Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasie-
studier

Skrivelser
2020/21:98 Redovisning av skatteutgifter 2021
2020/21:101 Årsredovisning för staten 2020

§ 7 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 14 april

2020/21:649 Utsläppsgränser i EU:s taxonomi
av *Joar Forssell* (L)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 april

2020/21:2508 Ersättning vid salmonellautbrott
av *Mikael Larsson* (C)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)
2020/21:2509 Tandvård som en del av den allmänna sjukvården
av *Gustaf Lantz* (S)
till socialminister Lena Hallengren (S)
**2020/21:2510 Rätten till undervisning på lika villkor för elever med
språkstörning**
av *Jennie Åfeldt* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2511 Attacker mot fria medier i Hongkong

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2512 Vården för personer med Parkinsons sjukdom

av *Ulrika Jörgensen* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2513 Våldet mot civila i Etiopien

av *Magnus Jacobsson* (KD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2514 Religionsfriheten i Pakistan

av *Magnus Jacobsson* (KD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2515 Utrotandet av livmoderhalscancer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2516 The International Accountability Platform for Belarus (IAPB)

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2517 Valen i Palestina

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2518 Politiska sanktioner mot belarusier kopplade till regimerna

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2519 Myndighetsuppdrag utifrån regeringens förslag till ANDTS-strategi

av *Pia Steensland* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2520 Regler för coronastöd

av *Markus Wiechel* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2521 Korrekt myndighetsinformation

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2522 Offentlig barnanpassad krisinformation

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2020/21:2523 Barnkonventionens efterlevnad under en kris

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2020/21:2524 Barns delaktighet i Sveriges krisberedskap

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2525 Alla barns rätt till utbildning under en kris

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2526 Socialtjänstens förmåga att följa barnkonventionen

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2527 Svårigheten för socialtjänsten att följa barnkonventionen

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2528 Barns röster om skolan under pandemin

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2529 Barns möjlighet enligt barnkonventionen till delaktighet inom hälso- och sjukvården

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2530 Övergrepp på civila i Tigray

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2531 Biobränsle och hållbart skogsbruk

av *Elin Segerlind* (V)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2532 Socialdepartementets bemötande av organisationer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2533 Barn med odiagnostiserade sjukdomar

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2534 Covid-19

av *Per Ramhorn* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 14 april

2020/21:2309 Vattenbruk och miljö tillstånd

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2316 Den växande hundsmugglingen

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2319 Åtgärder inom EU för att stoppa djursmugglingen

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2330 En ökad spridning av rabies till följd av insmugglade hundar

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2365 Klimattoppmöte

av *Björn Söder* (SD)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2371 En kartläggning av de näringspolitiska insatserna
av *Tobias Andersson* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2320 Utbildning av besiktningsveterinärer inom Livsmedelsverket

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2317 En god djursjukvård för husdjur under sommarhalvåret

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2318 Bristen på veterinärer

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2391 Utrivning av dammar

av *Mikael Dahlqvist* (S)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2390 En jämlik vård

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2389 Förtroendet för Arbetsmiljöverket

av *Ciczie Weidby* (V)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2388 Hemresesamtal och fokus på utvandring

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2396 Företagshälsovården

av *Saila Quicklund* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2395 Företagshälsovårdens kompetensförsörjning av läkare

av *Saila Quicklund* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2377 Försäkringskassans utredningsskyldighet

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2373 Försäkringskassans roll gällande undantag

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2375 Komplettering om aktivitetsbegränsning

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2374 Försäkringskassans styrning och ledning

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2376 Försäkringskassans kommunikation

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2378 Brister i Försäkringskassans underlag

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2393 Försäkringskassans utredningar i ärenden där läkarintyg saknas

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2394 Försäkringskassans utredningsskyldighet

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2412 Kustnära fiske

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2428 Ansökan om slutförvar och utbyggd kapacitet för mellanlagring av använt kärnbränsle

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2430 Stenmård

av *Runar Filper* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2406 Utvärderingen av det förstärkta folkinitiativet

av *Fredrik Lindahl* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2427 Klassificering av vattenbruk

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2411 Simulatortest för bedömning av körförmåga

av *Johan Hultberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2414 Trafikmedicinska krav för körkort

av *Johan Hultberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2417 Rysslands truppvärvar vid gränsen mot Ukraina

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2415 Säkerställande av enhetliga kriterier vid granskning av studieförbunden

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2416 Tillgång till studieförbundens system, underlag och samverkanspartner för att kunna utföra en rättvis revision

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2418 Skattemedel till föreningar inom studieförbunden med kopplingar till extremism och organiserad brottslighet

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2419 Åtgärder för att begränsa fusk bland studieförbunden

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2420 Uppföljning av bidragsfusk hos studieförbunden

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2451 Åtgärder mot bidragsfusk inom studieförbundenav *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2452 Ökad kontroll för att motverka bidragsfusk inom studieförbundenav *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2453 Ett samkörningssystem inom studieförbunden för att motverka fuskav *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2424 Digital arkivering av bokföreläsningav *Mikael Eskilandersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2426 Tillståndsprocessen för vattenbrukav *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2398 Säkerheten vid svenska vindkraftsverkav *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2400 Säkerheten för svensk vindkraftav *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2425 Överlåtelse av ålfisketillståndav *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2405 Förvaringsstraff för samhällsfarliga brottslingarav *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2422 Pant på mobiler och liknandeav *Åsa Coenraads* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2413 Ojämlig tillgänglighet till bröstcancerrehabiliteringav *Ulrika Jörgensen* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2423 Internationellt skydd av armeniska kulturskatterav *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2435 Respekten för mänskliga rättigheter i Iranav *Alexandra Anstrell* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2461 Särbehandling av elever i vissa skolorav *Katarina Brännström* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2470 Återkrav av bidrag med anledning av skenskildsmässorav *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2432 Politiska initiativ för fred och folkrätt i Etiopienav *Thomas Hammarberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2458 Situationen i Tigray

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2466 Transportbidraget

av *Mats Sander* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2456 Osteoporosvården

av *Mats Sander* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2468 Projektbidrag från anslaget 2:4 Krisberedskap

av *Lars Andersson* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2446 Tortyren av politiska fångar i Belarus

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2469 En utredning om olaga intrång hos lantbrukare

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2403 Tillväxtverket och korttidsstödet

av *Tobias Andersson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2421 Uppgifter som framkommit om Tillväxtverket

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2429 Brister i utbetalningar av stöd

av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2434 Övergrepp mot kristna i Sichuanprovinsen i Kina

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2442 Mutationsfrekvens och bortskänkning av vaccin

av *Staffan Eklöf* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2450 Viltförvaltningsdelegationernas inflytande

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2463 Behovet av en ny äganderättsutredning

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2459 Diplomaters rätt till covidtester

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2464 Skogsvårdslagen

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2436 Målsägandebitråde till barn

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2457 Rapporten från Klimatpolitiska rådet

av *Magnus Stuart* (M)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2447 Symmetriskapande åtgärder efter bröstcancer

av *Mats Sander* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2444 Regeringens åtgärder mot covid-19

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2455 Långa väntetider i vården

av *Mats Sander* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2433 Turkiets hot att förbjuda det oppositionella partiet HDP

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2431 Vacciner till andra länder

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2445 Bortskänkning av vaccindoser till andra länder

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2441 Globalt immunitetspassprogram

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2439 Fängslade demokratiaktivister i Kina

av *David Josefsson* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2454 Kommuner som utförare av arbetsmarknadstjänster

av *Magnus Persson* (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2467 Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal

av *Kjell Jansson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2448 En fast vårdkontakt

av *Mats Sander* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2437 Styrmodellen för samhällets krisberedskap

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2438 Användningen av projektbidrag i krisberedskapen

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2462 Tillgången till läromedel

av *Patrick Reslow* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2443 Avstående från vaccin till förmån för andra länder

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2449 En välfungerande folkhälsomyndighet

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

Prot. 2020/21:108
15 april

2020/21:2460 Regionala flygplatsers överlevnad

av *Katarina Brännström* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2472 Antibiotikaanvändningen i den globala djurhållningen

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.52.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 1 anf. 53 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande 1

Anf. 1	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	1
Anf. 2	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	4
Anf. 3	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	4
Anf. 4	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	5
Anf. 5	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	5
Anf. 6	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	6
Anf. 7	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	6
Anf. 8	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	7
Anf. 9	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	7
Anf. 10	TONY HADDOU (V) replik	7
Anf. 11	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	8
Anf. 12	TONY HADDOU (V) replik	8
Anf. 13	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	9
Anf. 14	JAKOB FORSSMED (KD) replik	9
Anf. 15	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	10
Anf. 16	JAKOB FORSSMED (KD) replik	10
Anf. 17	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	10
Anf. 18	ELISABETH SVANTESSON (M)	11
Anf. 19	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	13
Anf. 20	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	14
Anf. 21	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	14
Anf. 22	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	15
Anf. 23	TONY HADDOU (V) replik	15
Anf. 24	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	16
Anf. 25	TONY HADDOU (V) replik	16
Anf. 26	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	16
Anf. 27	KAROLINA SKOG (MP) replik	17
Anf. 28	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	17
Anf. 29	KAROLINA SKOG (MP) replik	18
Anf. 30	ELISABETH SVANTESSON (M) replik	18
Anf. 31	OSCAR SJÖSTEDT (SD)	18
Anf. 32	RICKARD NORDIN (C) replik	20
Anf. 33	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	21
Anf. 34	RICKARD NORDIN (C) replik	21
Anf. 35	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	22
Anf. 36	TONY HADDOU (V) replik	22
Anf. 37	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	22

Anf. 38	TONY HADDOU (V) replik	23
Anf. 39	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	23
Anf. 40	RICKARD NORDIN (C)	24
Anf. 41	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	26
Anf. 42	RICKARD NORDIN (C) replik.....	27
Anf. 43	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	27
Anf. 44	RICKARD NORDIN (C) replik.....	27
Anf. 45	TONY HADDOU (V) replik	28
Anf. 46	RICKARD NORDIN (C) replik.....	28
Anf. 47	TONY HADDOU (V) replik	29
Anf. 48	RICKARD NORDIN (C) replik.....	29
Anf. 49	JAKOB FORSSMED (KD) replik	29
Anf. 50	RICKARD NORDIN (C) replik.....	30
Anf. 51	JAKOB FORSSMED (KD) replik	30
Anf. 52	RICKARD NORDIN (C) replik.....	31
Anf. 53	TONY HADDOU (V).....	31
Anf. 54	JAKOB FORSSMED (KD)	33
Anf. 55	MATS PERSSON (L)	36
Anf. 56	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	38
Anf. 57	MATS PERSSON (L) replik.....	38
Anf. 58	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	39
Anf. 59	MATS PERSSON (L) replik.....	39
Anf. 60	JAKOB FORSSMED (KD) replik	39
Anf. 61	MATS PERSSON (L) replik.....	40
Anf. 62	JAKOB FORSSMED (KD) replik	40
Anf. 63	MATS PERSSON (L) replik.....	41
Anf. 64	KAROLINA SKOG (MP).....	41
Anf. 65	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	42
Anf. 66	KAROLINA SKOG (MP) replik	42
Anf. 67	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	43
Anf. 68	KAROLINA SKOG (MP) replik	43
Anf. 69	JAKOB FORSSMED (KD) replik	43
Anf. 70	KAROLINA SKOG (MP) replik	44
Anf. 71	JAKOB FORSSMED (KD) replik	44
Anf. 72	KAROLINA SKOG (MP) replik	44
§ 2	Justering av protokoll	45
§ 3	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	45
§ 4	Anmälan om faktapromemoria	45
§ 5	Ärenden för hänvisning till utskott	46
§ 6	Bordläggning.....	46
§ 7	Anmälan om interpellation	46
§ 8	Anmälan om frågor för skriftliga svar	46
§ 9	Anmälan om skriftliga svar på frågor	48
§ 10	Kammaren åtskildes kl. 15.52.	54